

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

ЭНГИСИАЛИ

2016 сыл
Тохсунньу
16 күнэ
Субуота
№2-3 (10399)

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр түрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыг хаһыата»

Россия Бэчээтин күнүгэр

Өссө биир сылбыт түмүктэннэ. Онон ханна баҕарар курдук улуус хаһыата сыл түмүктэрин ааҕааччыларыгар иһитиннэрэр үгэстээх. Аан бастаан тиражтан саҕалаатахха быйыл тохсунньу 1 күнүгэр почтага сурутуунан 1363 экз., онон розницаны эптэхпитинэ 1468 ааҕааччылаахпыт. Былырын баччага почтанан 1493 киһи суруппута, розницаны эптэххэ 1548 экз. тэннэспиппит, онон 130 сурутааччынан аҕыйаабыппыт.

Атын улуустары көрдөххө «Амма олоҕо» 1402, «Саҥа олох» (Чурапчы) — 1513, «Таатта» — 1588, «Олох суола» (Бүлүү) — 1128, «Сунтаар соҕуонара» — 965, «Мүрү саһарҕата» (Уус-Алдан) — 852, «Хангала» — 847 сурутааччыламыттар. Онон биһиги улуус хаһыаттарыгар бастакы биэс иһигэр баарбыт. Ол эрэн уоскуйарга төрүөт суох, сылын айы тиражыт кыраалаан түһэн иһэр. Маныаха төбөбүтүн ыарытыннардахпытна сатанар.

Салгы хаһыат тус үлэтигэр киирдэххэ 2015 сылга 100 комплегианан 163 нүөмэринэн табыстыбыт, государственнай соруудахпыт 156 экземпляр. Сыл устата 1280 кыра-улахан матырыйааллары бэчээттэтибит (былырын 1286 этэ). Мантан редакция үлэһиттэрэ 449 матырыйаалы онордулар (былырын 439 этэ), бу уопсай матырыйааллартан 35%-на буолар. Общественнай корреспондентарбыт 295 матырыйаалы онорон таһаардылар (былырын 287 этэ), бу 23%-на тэннэһэр. Инньэ гынан общественной корреспондентарбытын кытта холбоон 744 матырыйаалы ааҕааччыга тиэртибит (былырын 726 этэ), бу бары матырыйааллартан 58%-нын ылар.

Суруйууларбыт тематикаларын көрдөхпүтүнэ саамай элбэх матырыйаал Улуу Кыайы 70 сылыгар ананна — 233 (былырын бу темага 89 матырыйааллаах этибит). Литература сылыгар 87 матырыйаал бэчээттэннэ, ол

онугар тыа хаһаайыстыбатыгар 94 матырыйаал оҕоһулуна (былырын 125 этэ). Ити курдук үөрэҕиритиэ 76 (былырын 84), культурага 97 (былырын 192), Культура сылыннан сибээстээн, доробуйа харыстабылыгар 54 (былырын 47), спорка 69 (былырын 205), бэйэни салайыны-

улар табыстылар (былырын 48 этэ). Ити курдук улууспут үлэтин, олоһун-дьаһаҕын бары салааларын көтүспөккэ таһаардыбыт дии саныбыт.

Эппипит курдук общественнай корреспондентарбыт 295 матырыйаал суруйдулар, саамай

ва (Үөдэй) — 18, Егор Феофанов (Хамаҕатта) — 16 матырыйааллары бэлэмнэтилэр. Өрүс унур Арбын, Көбөкөн, Фрунзе, кытыы Таастаах, Искра, Түбэ курдук нэһиликтэртэн суруйуулар отой аҕыйахтар, манна улахан болгомто уурулунаҕына сатанар. Уопсайынан ханна нэһилиэк

устата 22 матырыйаал суруйан, ол иһигэр 15 — Литература сылыгар, 5 — Улуу Кыайы 70 сылыгар анаабыт. Киһи бу иннинээҕи да сылларга литература эйгэтинэн элбэх рецензиялары бэчээттэспитэ, олоххо тус көрүүлэрин ааҕааччыларга тиэрдиттэ. Онон Александр Дунаевы

АЛЕКСАНДР ДУНАЕВ - «СЫЛ БАСТЫГ КОРРЕСПОНДЕНТА»

ыга 102 (былырын 165), тутуу, ОДьКХ эйгэтигэр 57, ыччат, дьэ кэргэн салаатыгар 64 (былырын 63 этэ) анангылар.

«Нэһиликтэртэн сонуннар» диэн рубрикага 57 матырыйаал бэчээттэннэ, сыл устата 34 критическэй ис хоһоонноох суруйу-

элбэх ахсаан Константин Еремеевкэ (1 Хомустаах) тигистэ — 37, ол кэнни Иннокентий Уваровскай (Нам) — 27, салгы Александр Дунаев (Хамаҕатта) — 22, Надежда Сивцева (Аппааны), Альбина Куличкина (Хатырык) — 20-лии, Екатерина Эверсто-

бахылыктара бу өттүгэр болгомтолоох буоллахтарына онтон суруйуу даҕаны элбэҕин ааспыт сыллар уопуттара көрдөрөр.

Ааспыт 2015 сыл, биллэрин курдук, Улуу Кыайы 70, Россияга Литература, республикага Предпринимательство сылларыгар аанаммыта. Онон сыл түмүгүнэн бу бэлиэ темаларынан бастыг суруйууларга түмүк таһаардыбыт. Ол курдук Литература сылыгар бастыг суруйуулар иһин 1-кы миэстэҕэ В. Ушницкай — Сэки (Хамаҕатта), 2-с миэстэҕэ Прасковья Байанаева (НПК), 3-с миэстэҕэ Елена Неустроева (1 Хомустаах) тигистилэр. Онтон Улуу Кыайы 70 сылыгар бастыг суруйууларга 1 миэстэни Герасим Марков (Аппааны), 2-с миэстэни Мария Винокурова (Хамаҕатта), 3-с миэстэни Надежда Сивцева (Аппааны) ситистилэр.

Оттон сыл түмүгүнэн саамай улахан наҕарааданы — «Сыл бастыг корреспондента» ааты биир санаан Александр Дунаевка (Хамаҕатта) анаатыбыт. Александр Григорьевич сыл

улахан ситиһитинэн истинник эвэрдэлибит!

Предпринимательство тематыгар суруйуулар олус аҕыйахтарынан бириэстээх миэстэ аанамматы. Маны сэргэ сыл устата редакцияны кытта сибээстэрин быспакка үлэлэспит Константин Еремеевкэ, Екатерина Эверстоваҕа, Альбина Куличкинаҕа, Егор Феофановка, Иннокентий Уваровскайга, Андрей Кобяковка, Зинаида Тихоноваҕа «Махтал суруктарытын» туттардыбыт.

Үүммүт 2016 сыл Россияга Киинэ, Саха республикатыгар Благоустройство, улууспутугар И.Е. Винокуров сылларынан биллэрилиннилэр. Онон бу үс тема айар конкурса туспа түһүмэхтэринэн, ону сэргэ тыа сирин сокуонун дьүүллэһиитэ, дьэ кэргэнгэ оҕону иитиитэ о.д.а. анал номинациялары олохтоон сотору кэминэн конкурс балаһыанньатын бэчээттиэхпит.

Күндү ааҕааччыларбыт! Бу конкурстарга ким баҕарар кытыан сөп, сааһыттан, дьарыгыттан тутулууга суох, кылаабынайа, олоххо актыбынай позициялаах, уопсай дьыала туһугар интэриэстээх, үлэ-хамнаска сэргэх буолуохха эрэ наада. Оччобуна эрэ бэчээт күүһүнэн күннээҕи олохпут тупсарыгар, сайдарыгар олук ууруохпун!

«Энгиэли» хаһыат редакцията

Сокуону билиэххэ, тутуһуохха уонна туһаныахха

Уһук Илин Федеральной уокуругу сайыннары министрствотун туруорсуутунан РФ Государственной Думага быйыл, Уһук Илин федеральной уокурук субъектарын сирдэриттэн Россия гражданнарыгар 1-дии гектары босхо биэри туһунан сокуону ылынахтаах. Сокуон ылынынаҕына ыам ыйын 1-кы күнүттэн күһүгэр кириэхтээх (сокуон барылыгар суруллубутунан). Бу күнүгэр СР салалтата республика 3 улуһунтан талан Нам улуһугар 1 гектар сир босхо биэриини пилотнай бырайыак быһытынан ытар туһунан быһаары ылыммыт. Бу дьаһал ис хоһоонун, туох сыалтан манньк санааҕа кэлиллибитин туһунан быһааран биэрэригэр «Нам улууһа» МТ муниципальной баайы-дуолу, сир-уоту дьаһайар МКУ салаааччыта Владимир Соловьевтан көрдөстүм.

Корр.: Владимир Юрьевич, пилотнай бырайыакка биһиги улууспутун тоҕо киллэрдилэр?

В.Ю.: Республика салалтата уонна туһааннаах министрстволар этиллэр сокуон үлэ-эҕэ кириитин этаптарга араарар туһунан туруорсаллар. Ол эбэтэр 1-кы этапка биер улуус (оройуон) иһигэр сокуон чэрчитинэн үлэ ытан, үөрэтэн көрөн баран, салгы Республика иһи-

«ДЬОММУТ СИРДЭРИТТЭН МАППАТТАРЫН ТУҢУГАР...»

гэр, онтон салгы, дьэ, Россия үрдүнэн тарҕатыны туруорсаллар. Ити төрүт олохтоох дьон, нэһилиэнньэ бастакынан сирин дьаһанарыгар сөптөөх усулуобуйаны тэрийи биер чэрчитинэн буолар.

Биһиги улууспут географической балаһыанньата, суола-иһэ, сибээс ситимигэр эппиэттэһэрэ табыгастааҕынан пилотнай бырайыак хабар кэмин 1-кы этабыгар киирдэ.

Сокуон сөпкө ылыныллан үлэ-эҕэ киирэр түбэлтэтигэр, биһиги улууспут пилотнай бырайыакка киирбитинэн, улууспут эрэ иһигэр ити сокуон үлэлиэхтээх. Ол эбэтэр, Нам улуһун дьонно-сэргэтэ сокуонга олоһунан сирин ылааһыннара бастакынан уонна туораттан киириигэ мэхэйэ суох буолар. Атын улуустар да, регионнар да, ити этапка киирэллэрэ тохтуур. Онон пилотнай бырайыакка улууспут кириитэ бэйэбит дьоммутугар үчүгэй усулуобуйаны мэктиэлиир наада диэххэ сөп.

Ол гынан баран, сирдэрин докумуонун онотторбокко сылдьар сирдээх дьон (ходуһа, бааһына, уһаайбалар у.д.а. сирдэр), эрдэ киирилиттэ буолан регистрация суох сирдээх дьон сирдэрин былдыаппат туһунан булгуччу онотторуохтары наада.

Корр.: Сире гражданнарга биэри хайдах бэрээдэктээх ы-

тылларый? В.Ю.: Сайабылыанна интернет нөҕүө (надальнийвосток.рф сайтка), олохтоох дьаһалтага суругунан (заявительной форма), эбэтэр элбэх өрүттээх өнө-нү онорор киин (МФЦ) нөҕүө бэриллэн сөп.

Корр.: Билигин туох тэрэһин үлэлэр улууска, республикага ытылла туралларый?

В.Ю.: Бу сокуон чэрчитинэн улууска балай эмэ үлэ барда уонна бара турар. Биер ситиһииттэн диэн ааспыт сыл ахсынны ыйыгар Улуус депутаттарын сэбиэтэ Энгиэли хочотун эргийэ сытар бэс чагдабытын «Природный ландшафт «Бэс Чагда» диэн уһулуччу харыстанар сиринэн билинэн уураах ылынна. Онон билигин Наммыт улуһугар үс уһулуччу харыстанар сирдэннибит («Кэҥкэмэ», «Тараҕана»). Итини таһынан икки республиканскай суолталаах «Харбаайы» уонна «Үрүҥ күөл» диэн ураты харыстанар сирдэрдээхпит. Ону таһынан, нэһиликтэргэ баар «Ытык сирдэри» наардыыр уонна докумуоннарын онору үлэлэрин ыта сылдьабыт. Сокуон барылын дьонно-сэргэ-тириэрдэ үлэлэрэ СМИ нөҕүө бара турар. Нэһилиэк землеустроителлэригэр анаан элбэх семинардар, мунньахтар ыты-

лыннылар.

СР правительствотун председатели бастакы солбуйааччы П.Н. Алексеев тохсунньу 11 күнүгэр пилотнай бырайыак чэрчитинэн ытыллар үлэни түргэтээр сыаллаах сүбэ мунньаҕы ытта. Онон үлэни-хамнаһы сүрүннүүр бөлөх тэрилиннэ. Бөлөх председателинэн П.Н. Алексеев бэйэтэ ананна. Сибээс министрствотугар улуус бары нэһиликтэрин интернет ситиминэн хааччыйарга сорууда бэрилиннэ. Сир, баай-дуол министрствотугар үлэни тэтирирдэригэр соруудахтанна. Республикага МФЦ улуус нэһиликтэригэр бэрээстэбилтэллэри, үлэһиттэри, таһааран быһааччы көмө онороругар соруудахтанна. Кэлэр нэдиэлэҕэ бу бөлөх мунньаҕа биһиги улууспутугар ытыллыаҕа, нэһилиэк баһылыктарыгар, специалистарыгар семинар буолара былааннанар.

Корр.: Сир учаастагына бас билээчилэр кадастровой инженердэргэ межевание онотторботуоруна уонна государственной регистрацияга туруорбатахтарына сиргэ быраап дьыгэ суох. Инженердэр 1 учаастагы 5000 солк. итэҕэнэ суох сыаналыыллар. Ону чэпчэтэр, үлэни түргэтээр суол баар дуо?

В.Ю.: Ити суолу тобулан, элбэх кэпсэти түмүгэр, улууспут нэһилиэнньэтин араас

аранатын барытын хабаан уонна сөптөөх уонна бириэмэтигэр туһааннаах буоларын курдук, улуус дьаһалтата өйөөн, КУМИ структуратыгар уларытыы киллэрэн эрэбит. Ол курдук, КУМИ иһинэн икки кадастровый инженер үлэлиэҕэ. Киһилэр дьонго чэпчэтиллэх өнө-нү оноруохтара. Нэһилиэнньэ кыаммат аранатыгар туспа тариф көрүллүөҕэ. Улууспут 19 нэһиликтэринэн график быһытынан сылдьан элбэх дьон аранатын хабар гына дьаһанан үлэлиэхпит.

1 гектар сир босхо биэри туһунан РФ сокуона үйэ-саас тухары дойдунан онотторон дьон сиргэ-уокка бырааптары күөмчүлээбэтин, сире туһана сылдыааччылары үтүрүйбэтин, туора дьон кэлэн сирбитин былдыабатын туһугар, бары эрдэ сирбитин-уопутун докумуоннаан, быһаарынан олоруохтаахпыт. Бэриллбит болдоххо кыайан дьаһамматтаахпытна этиллэр сокуон олоххо кириитин иккис, үһүс этаптарыгар, сир-уот хаһаайына суоҕа көстөн, аһаҕас буолан биэрдэбинэ, сирбититтэн матыахпытын сөп. Онук куттал суох буолбатах. Сокуонга этиллэринэн РФ ханнык баҕарар гражданина ханна олороруттан тутулуга суох интернет нөҕүө бу сире ылабын диэн сайаапка түһэрдэ да сире ылын сөп.

ИЛИВАНОВ

Хааччыһы эйгэтигэр

«Хас биирдии киһи дьыл-батын иһин бары эппиэтинэни бэйэтигэр ылынар эбиэскэй былааска олорбот буолуоһун уураатта эрэри, нэһилиэнньэ ону билигин даҕаны ситэ өйдүү илик», — диэн «Эрэл» ХЭТ директора Д.Д. Дураев этэр. Дмитрий Дмитриевич тарилтэтэ 2002 сылтан тэрийэр, салайар хампаанна буолан үлэлиир оло-ро. Сүрүн үлэтинэн — уопсай дьиэлэртэн уонна дуогабар быһытынан тарилтэлэртэн тех-ническэй кирдээх уулары уон-на бөү-сыйы тиэйи-таһыи буо-лар. Нам сэлээнньэтигэр 64 уопсай дьиэ олохтоохторун кыт-та дуогабар түһэрсэн үлэлиир. Мантан 11 дьиэ — толору хаач-чылыбыт квартиралар. Оңорор коммунальнай өгөлөрүгэр дьиэ иһинээби итигэр ситими уон-на тымныи уу сүүрүр турба-тын техническэй көрүү, дьиэ таһыттан бөү-сыйы тиэйи кириллэр. Төлөбүр дьиэ уопсай иһинтэн тутулуктаах. Холо-бура, толору хааччылыылаах дьиэ 1 квадратнай миэтэрэ иһин техническэй көрүү — 5, 38, бөх ыраастааһына — 2, 19, кир-дээх ууну тиэйи 1 кубба — 19, 31 солк. тэҥнээр. Иккилии этээс-тээх уопсай дьиэлэргэ биер ква-дратнай миэтэрэ бөх ыраастаа-һын 11, 60, техническэй көрүү 1, 80 солк. тэҥнээр. Ветеранарга, элбэх оҕолоохторго, соҕотох ий-элэргэ, инбэлииттэргэ чэпчэти-илэр көрүллэллэр. Биэс дьиэ ы-подъезд уотун уларышпыттар.

БАРЫБЫТ ДЬИЭТИГЭР КУТ-СҮР ТОХТОТУН!

Маны таһынан ол-бу кыра, бы-тархай үлэлэр оңоһуллубуттар. Бүгүҥҥү күнҥэ нэһилиэн-ньэ хампааннаҕа оңорор өгөтүн иһин төлөөбөөккө, 1 410 015 солк. изстээх олоор. Директор этэ-ринэн, бөх күн аайы хомуллар эбит. Тарилтэ 18 үлэһиттээх, 1 тыраахтырдаах, 4 суопсардаах, 3 оробуочайдаах, 2 слесарьдаах. Бу дьонтон, күннэтэ, 4 киһи уоп-сай дьиэлэри кэрийэ сылдьан ту-олбут брикеттери босхолууллар, ыһыллыбыт бөү-сыйы ыраа-стыылар. Онон үлэҕэ-хамнаска харгыһы таһаарбаппыт диэн директор бигэтик кэпсиир. Оч-чотугар изс-күүс тоҕо ачча-абатый? Баҕар, бөү-сыйы тоҕор, быраҕар табыгастаах усулуобуйа суоҕа буолуо? Ман-на директор: «Урукку сыллар-га тэҥнээтэххэ, усулуобуйа быдан түбүстэ. 2014 сыллаах-ха ытыллыбыт спартакиада-нан сибээстэн үгүс тупсарыи, санардыи үлэтэ ытыллыбыта. Ол курдук бөх тоҕор дьааһыктар саңардыллыбыттар, куһа-бан ууга аналлаах эмко-стар туруоруллубуттара, эр-гэрбит, туһатыттан тах-сыбыт бөх дьааһыктара көтүрүллүбүттэрэ», — диэн хо-руйдуур. Чахчы да, спарта-киада нэһилиэнньэ санаатын, сыйынын тосту уларышпыта. Бүппэт бөх-сыйыс, илдьири-бит суоллар, күөлгэ кубулуйар чалбахтар, кирдээх подъез-

тар салалта хараҕар хатанан, киин нэһилиэкпит күннээҕи кыһалбаларыгар кыраҕы бол-домто ууруллубута. Ол түмүгэр ырааһыран, кизрэкэйи сандаара түспүшүт. СР президеҥэ эһиһиги сылы благоустройство сылынан бил-лэрдэ, улуус баһылыга Алек-сандр Атласов 2017 сылга диэри улуус бары дьиэлэрэ толору ха-аччылыыларын ситиһиэхпит диэн, өссө сэтинньэ бүтүн республика таһымыгар ытыл-лыбыт пресс-конференцияҕа эппит. «Эрэллэр» бу үлэҕэ уопуттаахтарын билинэллэр. Аҕыйах сыллааҕыта Октябрь-скай уулусса 43 дьиэтигэр то-лору хааччылыыны киллэр-биттэрэ. Билингитэ, Аммосов аатынан уулусса 58, 56, 60, 47 дьиэлэр хааччылыыга бөлөмнэ-рин туһунан этэллэр. Бу курдук сыйыа-баайа үлэ баран, дьиэлэр бука бары холбоннохторуна, Нам ырааһыраа этэ диэн ылык-таах санаалаахтар. Ол иннинэ, баҕа санаа эһиринэн, нэһилиэн-ньэ истиитигэр, тардына соҕус дьаһанан, ыспака-тохпокко хонтуруолланан олорон диэн тиэрдэллэр. Уөһэ этилибиди өссө биридэ санатан туран, биһи-ги билигин букатын атын көмгэ-э олоробутунан, эппиэтинэни хас биирдии киһи, бастатан туран, бэйэтэ сүгүөхтээгин туһунан то-һоһолоон бэлиэтиллэр. **Л. НОГОВИЦЫНА**

Улуус нэһилиэктэригэр

ПАРТИЗАН СОНУННАРА

Сылы түмүктүүр күннэргэ оскуолабыт үөрүүлээх аһыл-лыгыта буолла. Манна прави-тельство председателин сол-буйааччы А.А. Стручков, Ил Түмэн депутата А.И. Еремеев уо.д.а. кыттыыны ылылар. Нэһилиэк дьоно-сэргэтэ то-дорууна мустан, сүргэлэрэ кө-төбүллэн туран кэлбиттэрэ өтө көстөр. Оскуолабыт тутуллубу-тугар нэһилиэк дьоно Ил Түмэн депутатыгар А.И. Еремеев, правительството, Ил Дархам-мытыгар, улууспут баһылы-гар А.П. Атласовка, нэһилиэк-пит баһылыгар А.Н. Зыряновка махтаналлар. Онон, оҕолорбут саңа оскуолаҕа үөрэн барды-лар. * * *

29 чыһылаҕа нэһилиэкпи-тигэр агрокластер үөрүүлээх аһыллыгыта буолла. Манна т/х министрэ А.Е. Артемьев, А.И. Еремеев, А.П. Атласов, Е.Е. Го-голев кыттыыны ылылар. Т/х өрө тушугу нэһилиэк ветеран-нара мустан министри кытары көрсөн тылын-өһүн иһитти-лэр, үлэһит дьону өйөөбүтүгэр махтанналар, хаартыскаҕа түстүлэр. Ону таһынан агро-кластер аһылларыгар көмө-лөспүт улуус баһылыгар А.П. Атласовка, т/х управлениетын начальнигар Е.Е. Гоголевка, нэ-һилиэк баһылыгар А.Н. Зыря-

новка махталларын тиэртилэр. * * *

Саңа дьыллааҕы тэрэһин-нэр олус сэргэхтик аастылар. Саңа дьыллааҕы предстатель-ство, дуэттар курэхтэрэ, баһы-лык утренига буолан ааста. Манна 88 оҕоро тарилтэлэрибит, депутаттарбыт спонсордаан олус үчүгэй тэрэһин быты-лынна. * * *

Кырдьаҕастарбыт ёлкалара буолан ааста. Нэһилиэк кыр-дьаҕастара үөрэн-көтөн, сэрг-эхсийиэн тарҕастылар. * * *

Нэһилиэкпитигэр хаартан оңоһуктарынан дьарыктанар ыаллар үксээн иһэрлэр. Сы-лын аайы С. Колесов оҕотугар, түөлбөтин оҕолоругар оңорон бэлэхтиир. Былырын «Маша и медведь» мультиктан персо-нажтары оңорон, быйыл кыыл-лары оңорон түөлбөтин оҕоло-рун, нэһилиэк дьонун махталын ылла. * * *

Тохсунньу ый 4 күнүгэр Ил Дархаммыт соһуччу саңа оску-олабытын, агрокластерытын көрөн ааста. Оскуола директора А.Ф. Гуляев нэһилиэк аатыттан Е.А. Борисовка махтал тылла-рын тиэртэ. **П.И. СКРЯБИНА**

2016 сыл Нам улуугуругар Илья Егорович Винокуров сылынан биллэрилиннэ

- 1896 с. тохсунньу 1 күнэ — И.Е. Винокуров төрөөбүт күнэ
- 1904 — оскуолаҕа үөрэнэ кириитэ
- 1911-1920 — батараактааһын сыллара
- 1921-1922 — гражданскай сэ-риигэ кыттыта
- 1922-1924 — Намга Кыһыл этэрээт начальнига
- 1924-1926 — Булун окри-сполкомун председателэ
- 1927-1929 — Булунга пар-тия уокуруктааҕы комитетын секретара
- 1929-1931 — Саха АССР Ки-ин Ситэриилээх Комитетын ин-структора
- 1931-1933 — Намга МТС ди-ректора
- 1933-1934 — Өлөөннө оройу-ону тэрийиҥ үлэлээбитэ
- 1934-1935 — Саха АССР Вер-

- ховнай Советын Киин Ситэри-илээх Комитетын инструктора
- 1935-1936 — Советскай ту-туу Урдүкү курсун истээччигэ
- 1937-1938 — Бүлүү райсове-тын председателэ
- 1938-1939 — Саха АССР Доруобуйаҕа харыстабылын наркома
- 1939-1943 — Саха АССР Со-внаркомун председателин сол-буйааччы
- 1943-1945 — Саха АССР Министрдерин Советын пред-седателэ
- 1946-1951 — ССКП обкомун бастакы секретара
- 1951-1952 — ССКП Киин Комитетын иһинэн обком сек-ретардарын курсун истээччигэ
- 1952-1957 — «Якутстрой-трест» ТМУ-614 начальнига
- 1957 с. тохсунньу 4 күнэ — И.Е. Винокуров өлбүт күнэ

Винокуров Илья Егорович — Аҕа дойдуга Улуу сэриитин сылларыгар саха омугун хор-гуйан өлөртөн быһаабыт, сэл-лик ыарыһа эмтэриитин тох-тотор суолга киллэрибит, Саха

УҔУЛУЧЧУЛААХ САЛАЙААЧЧЫ

(билингитэ Хатын Арыы нэһи-лэгин Аппааны бөһүөлөгэ) нэ-һилиэгэр төрөөбүт. Гражданскай сэрии актыы-бынай кыттыылааҕа, Дьокуус-кай автономиятын статуһун пропагандиһа. Булун уонна Өлөөн оройуоннара тарилли-лэригэр үгүс үтүөлээх. Тота-литаризм кэмигэр репрессияҕа

түбэспит республика государ-ственной-общественной дея-теллэрин П. Ойуунускайы, М. Аммосовы, И. Бараховы онтон да атыттары көмүскээбитэ. И.Е. Винокуров эдэр учуонай Георгий Башарин саха литературатын төрүттээчилэрин А. Кулаков-скайы, А. Софроновы уонна Н. Неустроевы ааттарын сөргүтэр үлэтин өйөөбүтэ. Сэрии иннинэ уонна сэрии бастакы сылларыгар Саха си-ригэр кураан дьыллар турбута-ра. Дьон хоргууйан, өлөн бар-бытыгар дойдуга салалтатыгар түрүлүнүтүрдүбүтэ. Чурап-чыттан көһөрүллүбүттэри дой-дуларыгар төнүннэриигэ акты-ыбынайдык кыттыбыта. Сэрии иннинэ аҕай ССРС На-укаларын академиятын кытта Москубаҕа Саха Сиригэр үө-рэттэ бөдөҥ наука кэмпири-сийэтин тэрийбитэ, аан дойдуга биллибит учуонайдары бу үлэҕэ угууйбута. Саха Өрөспүүбүлүкэ-тин хаһаайыстыбатын сайынна-рыһа научнай олоху биэрэргэ кыһаллыбыта. Дьокуускайга наука төрүттэниитигэр, Лен-скэй историко-археологическай

экспедиция тариллитигэр, ы-тыллыгыгар, Дьокуускайдаа-ғы государственной универси-тет уонна ССРС Наукаларын академиятын научнай-исследо-вательскай базата аһыллыгы-гар сүҥкэн оролуу оонньообута. Наука уонна производствого ыкса сибээстээх буолалларыгар ура-ты болдомтогон уураара. Педа-гогическай кадрдар итиллэн тахсалларыгар сүрүн суолтаны биэрбитэ. Нам уобалаһын сэбиэтин председателинэн үлэлээбитэ. холкуоһу уонна МТС тарийбитэ. Киини салайытынан, көүлээ-һининэн тыа оскуола (педу-чилище), тубдиспансер, КПСС райкома, сэлээнньэ кулууба кур-дук социальнай объектар тутул-лубуттара. Саха АССР доруобуйа харыс-табылын наркомунан үлэлээбитэ. Бу кылгас кэм иһигэр ха-са сэллиги утары охсуһар санато-рийдары, оройуон киинэригэр барытыгар сэллик пууннарын, элбэх оройуонга сэллик утары охсуһар балыһалары уонна диспансердары арытарбыта. **И.З. КРИВОШАПКИН**

АҒАМ ҮТҮӨ, ЧИЭҔИНЭЙ КИҔИИ ЭТЭ

АҒам туһунан ахтыыларым олоһум балаача эрдэтэҥи кэ-мигэр сыһыаннаахтар. Үлэтигэр төһө да түбүктээгин үрдүнэн миэхэ олус элбэх бириэмэтин аныыра. Балдыар күннэрбэр куруутун аттыбар баара, илии-лэрбин сымнаҕастык, сылаастык имэрийэрэ. Быһа холоон түөрт-биэс саас-таахпар Бүлүү куоратыгар оло-рбуппун. Бастаан утаа квартира-быт суоҕа, кэнсилээрийэҕэ оло-рбуппун. Арааһа, ити сылларга сыһыаннаах өйдөбүллэрим түүл курдук чаһылхайдар: өрүс, күн, «ылыһыр кумах», аҕабытын кыт-та сөтүөлүүбүт. Оскуолаҕа үөрэнэр сыллар-бар төрөшпүттэр муннахтары-гар мэлдьи сылдьара, үөрэх-хэ ситиһилэрбинэн куруутун интэриэһиргирэ. Дьокуускай-га да, Москубаҕа да театрдарга өрүүтүн сырытыннара. Ми-игин тулуурудаах буоларга иһпи-тэ. Балыктыырыгар илдьэ бара-ра, бырдаһтар үүйэ-хаайа саба түстэҕэринэ: «далбаатаным, тулуй, кэлин кинилэри билиэн суоҕа», — диирэ. Уулуссаҕа билэр дьонно-

рун көрсөн уһунук кэпсэтэрэ. Совнаркомна уонна обкомна үлэлиир кэмигэр миигин ат-тыгар илдьэ сылдьаары дьэ-дэ хаалларбат этэ, кабинетыгар уу-чуумпук олоорум. Дьон-но көмөлөһөр түгэни буларын сөбөбүн. Намга биер билэр эмэ-эксинэ баара. Онон сотору-со-тору көмөлөһөрө. «Эбээҕэ кэһитэ илдьэн биэр», — диэн соҕорор миигин ыытара. Дьон үөрэнэригэр баҕара-ра, биһиги ырааһынан аймах-пыт, төгүрүк тулаайах Д.М. Сивцев уонна Г.А. Вино-куров үөрэхтэнэллэригэр көмөлөспүтүн өйдүүбүн. Оскуоланы бүтэрэригэр дьүөгэлэрбин кытары Омскайга тыа хаһаайыстыбатын инсти-тутугар киирэрэ тиксибиһпит. Ол кыаллыбатаҕа. 1951-1952 сс. Москубаҕа обкомнар бастакы се-кретардарын курстара ытыл-лыгыта, аҕам онно миигин илдьэ барбыта. Тимирязев аатынан тыа хаһаайыстыбаннай академияҕа киирибитим. Биһигини, бастакы курс студентнарын хортуоппуй хостоһунугар ыһыһыттар, он-но уһунук сылдьыбышпыт. АҒам

мин туспар олус долгуура, уоп-сайга сотору-сотору кэлэн ыйы-талаһар эбит. Мин культурнай киһи бу-ола улаатарбар дьулуһара. Те-атрдарга үгүстүк сылдьарбыт, столица кэрэ-бэлиэ миэстэлэ-рин барыларын көрдөрбүт. Миигин кытта олоор биер дой-дулаахтарым аҕам кэлэрин олус сөбүлүүллэрэ, үөрэллэрэ. Москубаҕа студентнар земляче-стволарын үмүрү тардара, кизһэ аһылыктаах ырааһынныктары тэрийэрэ. Кэчкэлэһэ тапталлаах уон-на болдомтолоох аҕам баар буолан студенческай олоххо кэбээстик киирибитим. АҒам оннооҕор историка уонна политэкономикаҕа хонтуро-лунайдарбын оңорорбор көмө-лөһөрө. 1952 сыл сэтинньи 7 кү-нүнээҕи демонстрация өйбөр чаһылхайдык ингэн хаалбыт. Таһырдыа тымныи уонна ыраах сири хаамыахха наада диэн аҒам миигин илдьэ барымаары гым-мытын Сталины көрүүсүпүн ба-рабын диэн модьуйсубутум, бар-сыбытым. Дьолго, Сталин баара,

киини көрөр кыахтаммытым. Иккис курса үөрэнэ сыл-дьан эргэ тахсыбытым, студен-нар уопсайдарыгар олоорбуппун. АҒам командировкаҕа кэлэр эрэ биһиэхэ өрүү сылдьара. Бэйэм олохпор аралдьыйан аҒам бил-сэр уонна сибээстэһэр дьонугар улахан суолта биэрбэт этим. Киини М.К. Аммосов дьэ кэр-гэнигэр сылдьарын өйдүүбүн. Биһигинэн нөҥүөлээн Г. Баша-ринна үс төгүл харчы бэрдэри-тэ, арааһа, атыттар билбэтиннэр диэн «Васяҕа биэрин» диирэ. Биридэ биһиэхэ бэчээттэ-тэ сурук биэртэ, мин санаабар, Сулов аатыгар, саха суруйаач-чыларын туһунан Г.П. Башарин диссертациятын өйөөбүт этэ. Дьоннор кыһалбаларыгар хаһан да аккаастаабакка кө-мөлөһөргө, чииһинэй буоларга, илиини араарбакка үлэлииргэ үөрэтэрэ. Бэйэтэ олус чииһинэй. Ман-нык түбэлтэ буолбута. Москубаҕа командировкаҕа кэлэ сылдьан гостиницаҕа тохтообутугар кэл-битим, хаһна эрэ бараары тэ-риммиппит. АҒам таһыахпар диэри аллара баар маҕаһын-

на сырыт диэн көрдөспүтэ. Ту-гу эрэ атыыласпыппар прода-вец бэйэтин ыһыллаһаһыттан ордук харчыны биэрбитэ. АҒам хоһугар тахсаммын көр оңостон кэпсээһиппэр тутатына харчыны төннөрөрбөр модьуйбута. 1954 сыллаахха Дьокуускай-га кыыспын Ринаны аҕалыбын, аҒам биһигини портка көрсүбү-тэ. Үөрэнэр буолан Москубабар төннүбүтүм. АҒам субу-субу су-руйара, онон кыыспыт хайдах хаампытын, ханнык тыллары саңарыбытын, хас тигистэммитин барытын билэрбит. 1956 сыллаахха «Якутсель-стройга» үлэлии сылдьан би-һиэхэ тийэх төгүлүн сылдьыбы-та. Миэхэ тийэх суругар манньк субэлээбитэ: «... республика бурдук проблемата устулун-на. Петя төрөөбүт дойдутугар (Бурятияҕа) үлэлиилэр». Өлөрүн туһунан биһиэхэ биллэрэри боп-пут этэ — мин сессиялаабым. Мин өйбөр-санаабар аҒам олус бэрээдэктээх, үтүө уонна чииһинэй киһи, тапталлаах аҕа быһытынан үйөм-сааһым ту-хары ингэн хаалбыт. **Клара Ильинична ВИНУКUROVA, Өлүөхүмэ к.**

СУОХ БУОЛЛУН СЭРИИ, СУОХ БУОЛЛУН ӨЛҮҮ!

1941 сыйл биһиги оройуоммутугар 3-с пиятилетка соругун толорууга быһаарылаах кэм этэ. Оройуон 31 колхозугар сааскы ыһыгыга 1112 эр киһи үлэлээбитэ. Үлэ саастаах дьонтон 977 кыттыбыта. Итинник күүрөөннэх үлэбэ 483 киһи кыттыбыта. 9669 гектар сир ыһыллыбыта. Ити иһигэр 90 гектар оҕурсу 63 гектар, сүөһү аһылыга 366 гектар үүнээйини ыспыттар. Бэс ыйын 20 күнүттэн сирилэскэ, онтон 25 чыыһылаттан оттоонунна турунарга сорук турбута. 55190 тонна оту оттуурга былаан тиэрдилибитэ. Үлэ-хамнас күөстүү оргуйа турдаҕына, бэс ыйын 22 күнүгэр сэри сааламмыта. Аҕа дойдуну көмүскэлигэр мөлүһүнүнэн дьон барбыта.

Биһиги оройуоммутуттан 1941-42 сс. сайыннагар 1526 киһи армияга атаарыллыбыта. Ити иһигэр Маймаҕа нэһилиэгиттэн 27 киһи барбыта. Петров Василий Николаевич, Дорофеев Прокопий Ефимович, Шестаков Алексей Данилович, Шестаков Дорофей Васильевич, Рюкин Иннокентий Егорович, Наумов Николай Константинович, Аргунов Христофор Григорьевич, Оботов Иннокентий Лазаревич, Попов Гаврил Гаврилович, Попов Алексей Гаврилович-2, Семенов Андрей Гаврилович, Слепцов Николай Егорович, Слепцов Аркадий Игнатьевич, Семенов Егор Данилович, Кутуков Иннокентий Андреевич, Кутуков Егор Иннокентьевич, Моисеев Степан Николаевич, Моисеев Сидор Николаевич, Барамыгин Петр Васильевич, Суханов Захар, Шестаков Ларион Семенович, Кутуков Василий Гаврилович уонна мин, Попов Алексей Гаврилович-1, икки быраатым уо.д.а. 20 киһи сэрии толоонугар охтубуттара, 4 киһи сэрииттэн эмсэҕэлээн кэлэн өлбүттэрэ. 1943 сыллаахха үлэтигэр ийиттэн 50% эрэ хаалбыта. Дьахталлар, оҕолор, инбэлииттэр, кырдыаҕастар эрэ хаалбыттара. Киһилэр сэриигэ барбыттара солбуйан 2-3 киһи оннугар үлэлииллэрэ. Ити кэмнэ аһылыкка карточнай система олохтоомута. Рабочайдарга 800 гр, сулууспаалахтарга 600 гр, үөрэх оҕотугар 400 гр, колхозтаах үлэтигэр 5 киһилэ бурдук тиксэрэ, үлэлээбэт дьэиэ кэргэннэ туюх да бэриллэбэт этэ. Кыһалатын онорон сэрии бастакы, иккис сылларыгар уот кураан туран, тыара улахан баһаардар буолбуттара, күн кытара өлөн хаалбыта. От, бурдук үүммэт, уолан хаалбыта. 1938 с. 1 гааттан 6-9 цн ылыллыбыт буоллаҕына, 1941-1942 сс. 1 гааттан 1-1,7 цн үүнүүнү ылбыттара. Сэрии сылыгар техника аҕыһах этэ, МТС оройуонга эрэ баара. Ол аҕыһах колхозу хаһан үлэлиирэ. Бурдугу келэ сааһаастаһын быһаллара, учурбаһын баайан, күһүн астыһыр сиргэ көлөнөн таһан кылаастанара уонна малатыылканын астанара. От үлэтэ илиинэн барара. Кураан буолан үрдүк, хотоол сирдэр кууран хаалаллара. Онон дулҕа, сэки сирдэр илиинэн оттоноллоро. Итинник ыарахан баһаһыаннаһан колхозтар санааларын түһэрбэттэрэ, өстөөҕү Кыайы туһугар оҕотуттан, кырдыаһаһыттан тиийэ үлэлииллэрэ. МТС-ка бэйэлэрэ кыһынын өрөмүөнүнэн таһаарыт техникаларын хараһтарын харатын курдук харыстаан сааскы, күһүнү үлэлэргэ, от, бурдук быһытыгар, ыһыны, хомуур устата техника алданытын таһаарбакка үлэлиир механизатордар: Макиев Степан Константинович, Оботов Игнатий Лазаревич, Иванова Наталья Федоровна, Попова Варвара Егоровна этилэр. Ити курдук хонуу үлэтигэр дэгиттэр, сатабыллаах, кыһылылаах үлэлээх: Оботов Данил Лазаревич, Павлов Алексей Андреевич, Попов Гаврил Егорович, Яковлев Павел Семенович, Семенов Иннокентий Иванович, Макиев Иван Константинович бааллара. Дьахталлар эр дьонтон итэҕэнэ суох үлэтигэр: Местникова Анисия Семеновна, Петрова Александра Васильевна, Павлова Александра Васильевна, Соловьева Александра Львовна уо.д.а. сүөһү үлэтигэр өр кэмнэргэ үлэлээбиттэрэ: Макиева Татьяна Петровна, Обутова Мария Степановна, Петрова Матрена Егоровна, Аргунова Вера Степановна, Попова Мария Егоровна, 20-лии ынах көрөн, ньирийдэрин 100% тыыннаах иитэн таһаараллара. Кытараһын таһаарбат, ыамы көтүппэт этилэр. Кыһынын мастарын көмөлөөн бөлөмннннлэрэ, хас да ыал буолан баталларын дьукаах олоороллор.

Слепцов Петр Николаевич, суотчунан Суханова Анна Лукиновна, сэбиэт солбуйар председателэ Лебедева Александра Васильевна уо.д.а. колхозтары кытары тэнгэ сылдьан үлэлииллэрэ. Сэри туһунан сонуннары кэпсээн, үлэ туһунан сэхэргэһэн үлэһиттэр санааларын көтөүрбүт. 1943 с. тохсунньу ый түмүгүнэн оройуон үрдүнэн сүөһү аһаана 14994 төбө баара, ол иһигэр ынаҕа 5888 төбө тийибитэ, сылгы сүөһү 7630 төбө буолбута. Оройуон культурнай олоҕор эмсэҕэлээһин эмиэ баара. 1941 с. оройуон 14 оскуолатыгар 77 учуутал, 1549 оҕо үөрэммит буоллаҕына, нөҕүө сылыгар 69 учуутал, 1484 оҕо үөрэммитэ, 8 учуутал, 70-тан таһаа үрдүкү кылаас үөрэнэччилэрэ Ийэ дойдуларын көмүскүү барбыттара. Оройуон комсомольскай-партийнай тэрилтэтигэр көүлээһин харчы, заем, «Советская Якутия» танковой колонна тутуугугар ыгытыллыбыт хампааннаҕа Нам колхозтара оҕотуттан ытык кырдыаһаһыгар диэри, ким тугу кыайарынан 1943 с. ыам ыйыгар 22500 солк. харчынан, 480 ичигэ таһаһын көмөлөспүттэрэ. Ити сыл от ыйыгар 23087 солк. харчы Кыһыл Армияга ытыллыбыта. 1945 сыл ахсыннытыгар 8860 солк. сэрииттэн эмсэҕэлээбит уобаластарга, сэри инбэлииттэригэр ыспыттара. 1944 с. муус устарыгар оскуола учууталлара уонна үөрэнэччилэр 10200 солк. «Советская Якутия» танковой колонна тутуугугар ыспыттара. Ити курдук оройуоммут олохтоохторо сэри бүтүөр диэри тиһигин быспакка көмөлөспүттэрэ. 1942-1945 сс. 387 тыһ. солк. харчы 15 грамм кыһыл көмүс, 1 мөл. 16 тыһ. солкубайдаах заму укпугатта. 1943 с. өстөөх сүрүн күүһэ уруускаламмыта. 1944 сыл күһүнүгэр өстөөх биһиги кыраныссабытыттан букатыннаахтык ыраастаммыта. 1945 с. ыам ыйын 5 күнүгэр биһиги сэриилэрбит Берлингэ кирибиттэрэ, 9 күнүгэр Кыайы буолбут үөрүүлээх сураҕа аан дойдуну тилийэ көппүтэ. Айгыраабыт олоҕу чөлүгөр түһэригэ күргүөмнөөх үлэбэ туруммуттара.

1945 с. оройуон үрдүнэн 6763 га ыһыны ыһыллыбыта, ити иһигэр 6313 гектар туюрахтаах культурта, 20 гектар куртуоппуй, 53 га оҕуруот аһа, 223 га сүөһү аһылыга. 1946 сыл оройуон бары сектордарыгар 18527 ынах, ол иһигэр ынаҕа 4247, сылыгыта 7780, үтүү ыаһын ортогонун бири ынахтан 586 тэнгэспитэ. Ити курдук Маймаҕа «Маяковскай» колхоз сут сылларга ылларбатаҕа. 1943 с. Чурапчы «Кыһыл сис» колхоз Собакин Николай Кириллович диэн киһи председателлээх 109 төбө сүөһүлээх көһөн кэлэн холбоспота. Сэри сылларыгар «Маяковскай» колхоз госуларственнай былааннары, эбэхээтэлиһэй төлөбүрдэри, харчыны, заму хомуйуну о.д.а. былааннары ситиһиһлээхтик толорбутта.

Аммосов Николай Николаевич сэри кэнниттэн эйлээх олоххо тутуу мастарынан, биригэдириһинэн Маймаҕа, Хатырыкка үлэлээбитэ. Сэри, үлэ ветерана Собакин Николай Филиппович Маймаҕа кулууп сэбиэдиссэйинэн, кэлин өр сылларга ферма биригэдириһинэн үлэһии сылдьан бочуоттаах сынныланна барбыта. Собакин Николай Кириллович сэри сылларыгар аһылык саппаһын хааччыһыыга, кэлин хонуу биригэдириһинэн, булчутунан үлэлээбитэ. Марков Дмитрий Филиппович кыра сааһыттан сүөһү үлэтигэр өр сыл үлэлээн ферма биригэдириһигэр тиийэ үүммүтэ. Кэлин от нуормаалааччы эбэхэһинэн толорор. Сэри бириэмэтигэр, сут дьылларга үлэһит илии тиийбэттинэн, тыа хаһаайыстыбатын бары салааларыгар баһа былаанын толорон испитэ. Бурдук быһытыгар, оттоонунна, сүөһү иитиитигэр, сир оноһуутугар, түүлээххэ, балыктааһынга, Моой үрэххэ таһааһа таһытыгар почта, дьаам сүүрдүүтүгэр о.д.а. хаһаайыстыбаннай үлэлэргэ соруудаһын кэмгэр толорон испитэ. Армияга аһынан-таһаһынан, туюх наада буоларынан онорон испиттэрэ. Өстөөҕү үлтүрүтүү бүтүүн сэбиэскэй нурут кыайыта буолбута. 1416 түүннээх көн, кыргыс толоонугар биһиги аҕаларбыт, эһэлэрбит, убайдарбыт, ырааттарбыт бу дьоллоох олох туһугар геройду охсуспугатта. Киһилэртэн 806 киһи сырдык тыһыннарын толук биэрбиттэрэ. Маньык улахан алдыбатыһаах сэри аны хаһан да төлө тардыллыбатын. Суох буоллун сэри, суох буоллун өлүү!

Попов Алексей Гаврилович ахтыгытын Государственность музейыттан ылан суруйда в/с чилиэнэ Евдокия СЛЕПЦОВА

УЛУУ КЫАЙЫНЫ УҤАНСЫБЫТА

Мин хос эһэм Винокуров Прокопий Алексеевич 1918 сыллаахха от ыйын 19 күнүгэр Нам оройуонун Хатын Ары нэһилиэгэр төрөөбүт. Кини партията суох, начальнай үөрэхтээх эбит. 1941 сыллаахха сэри сааламмытыгар «Кыһыл Дэриэбинэ» холкуоска үлэһии сылдьан 1941 сыл от ыйын 15 күнүгэр сэригэ ыгырыллан барбыт. 1942 сыл ахсынны 2 күнүттэн 1943 сыл балаһан ыйын 28 күнүгэр диэри Ленинград куорат оборонатыгар, 892-с №-дээх Ленинградскай гвардейскай дивизияга пулеметчиһынан, 1943-1944 сыллаахха бааһынан (эчэйии ылан) госпитальга сыппыт. Онтон 1944 сыллаахха Чита куоракка пехотага сылдыбыт, ол кэннэ 1944 сыл атырдыах ыйын 2 күнүттэн 1945 сыл балаһан ыйын 3 күнүгэр диэри Япония сэриитигэр 136-с стрелковай полкага пулеметчиһынан сырыппыт. Эһэм Прокопий Алексеевич рядовой эбит. Сэригэ сылдьан 1943 сыллаахха аҕагар, 1945 сыллаахха Япония сэриитигэр сылдьан түөһүгэр бааһынан ылбыта. Бэс ыйын 16 күнүгэр 1946 сыллаахха сэрииттэн төннөн дойдугар кэлбит. Мин эһэм Ленинград куорат оборонатын, Хайлар, Харбин, Чань-Чунь куораттар босхоло-

нууларын кыттыһылааҕа буолар. Эһэм Прокопий Алексеевич уоттаах сэриигэ сылдьан элбэх наҕараадалаах, ол курдук: 2-с степеннээх «Слава» орден, «Аҕа дойдуну сэриитин» 2-с степеннээх орден, «За отвагу», «За Победу над Германией», «За Победу над Японией», «За оборону Ленинграда» мэтээллэрдээх. Сэри кэнниттэн Хатын Ары нэһилиэгэр М.К. Аммосов аатынан совхозка Хатын Арытааһы отделеһега рабочайынан үлэлээбит, 1980 сыллаахха ветеран үлэ бэтэрээнэ буолбут эбит, элбэх үбүлүйүнэй мэтээллэрдээх этэ.

Эһэм кэргэнэ, Степанова Христина Алексеевна, холкуоска Маймаҕа Хайгыалааһар сааһын тухары ыанньыксытын үлэлээбит. Түүрт оҕону (1 уол, 3 кыыс) төрөтөн, иитэн улаатыннарбытара. Эһэм 1989 сыллаахха атырдыах ыйын 29 күнүгэр ыалдьан олохтон барбыта. Уопсайа 8 сиэн, 9 хос сиэнэммитэ.

Мин хос эһэм Винокуров Прокопий Алексеевич олонор, үлэлээн, ааспыт олоһун кэрэстиһипит, төрөөбүт дойдубут иннигэр дьингэһэт патриот буолуохпут диэн эрэннэрбитэ.

Оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ

«КЫҤЫЛ СУЛУС» УОРДЫАН КАВАЛЕРА

Егор Егорович Гоголев 1920 сыллаахха ахсынны 17 күнүгэр Уус Алдан улуунугар Найахы нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Онтон дьонно Намна көһөннөр 1939 с. 7-с кылааһы Намна бүтэрбитэ. Максим Горькай аатынан колхоз суотчунан үлэһии кирибитэ. 1939 сылтан комсомол чилиэнэ буолбута. Ахсынны 24 күнүгэр 1939 сыллаахха Егор Егорович нэһилиэк сэбиэтин депутатынан таһаллар. 1940 сыллаахха нэһилиэк сэбиэтин секретарынан үлэлиир. Онтон 1942 с. кулун тутарга бэбиэскэ тутан Армияга барар. Армияга баран бастакы кэмгэ младшай командирдар оскуолаһарыгар үөрэнэр. Онтон стрелковай отделение командири буолар. 1942 с. алтынньытан Забайкальскай минолетно-пулеметнай училищега үөрэнэр. Кулун тутар 1943 с. Арҕаа степной фроннга ыспыттара. Онон баран 93 стрелковай дивизия, 281 стрелковай полкатыгар старковай пулемет наводчиһынан ананан Белгород туһаайыһытын сэриигэ кириэр. Бу улахан кырыктаах охсуһууга Егор Егорович от ыйын 13 күнүгэр миһинэ оскуолкатыгар таһтаран госпитальга кирибитэ. 1943 с. сэтинньи ыйтан 1944 с. ыам ыйыгар диэри фронтовой младшай лейтенаннар курстарын 2-с Украинскай фронт 4-с Армиятыгар үөрэнэн бүтэрэн уонна ити Армия 84-с Стрелковай дивизиятын 382-с стрелковай полкатыгар пулеметнай взвод командириһан ананан Бессарабияга өстөөҕү утары оборонаҕа кириэр. Ус ыйтан ордук кэмгэ оборонага тураллар. Күһүрү биһиги Армиябыт өстөөх линиятын тоһу көтөн Румыния территориятыгар кирибитэ, өстөөҕү тилэх баттаһан сатыы батыһыта, сууккага 4-түү эрэ чаас утуяллар. Ити курдук айаннаан, төрдүс күн сарсыардатыгар өстөөҕү хайа хапчааныгар ситэн бэриммэтэһин иһин уоту урут ананнар ити сэриигэ кыайылааһын таһсыбыттара.

Егор Егорович бэрт элбэх сэриини этэнгэ аһан, кэлин Венгрия территориятыгар Балатон күөл ханаалын туораан Сехешфехервард куорат таһыгар 118-с үрдэл оройуонугар Егор Егорович пулеметнай взвода өстөөх хас да атаакатын төттөрү охсубута, суукка устата биэрбэтэ. Ити кыргыһыыга ахсынны 27 күнүгэр 1944 с. миһинэ чугас эстэн хас да оскуолкаттан баас ылар. Ити туһунан «Якутяне на фронтах Великой Отечественной войны Советского Союза» дин кинигэһэ суруллан турар. Ити үрдэл иһин сэриигэ «Кыһыл Сулус» уорданынан наҕараадаланар. Госпитальтан үтөрөн таһсан баран, эмиэ 2 Украинскай фронт 62 стрелковай дивизиятын 182 стрелковай полкатыгар пулеметнай взвод командириһан ананан, эмиэ Сехешфехервард куорат туһаайыһытын наступлеһега барбыттара. Бу сырыыга куорат адьас чугас этэ. 2-с уонна 3-с Украинскай фронтар ити куораты тутан олоһор 150 тыһ. немец сэриитин төгүрүйэр иһин улахан сэриигэ кирибиттэр. Өстөөх куораттан таһсар суола биэр эрэ хаалбыт. Ити суолу быһар иһин элбэх өлүү-сүтүү таһсыбыт. Ити сэриигэ Егор Егорович үсүһүн бааһынан госпитальга кириэр. Ити 1945 с. кулун тутар

25 күнэ эбит. Онон Улуу Кыайы күнүн госпитальга көрсүбүт. Үтүөрэн баран салгы сулууспалаабыт. 1946 с. күһүн демобилизацияланан гвардия лейтенана буолан төрөөбүт дойдугар эргиллэн кэлэр.

1946-1947 сс. алтынньытыгар диэри Нам оройуонун РК ВЛКСМ тэрийэр отделын сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ. Онтон 1947-1949 сс. Карл Маркс аатынан колхозка ууһунан үлэлиир. Манна маннаһыгы дьохуннаах үлэтинэн стационарнай мотуору бэйэтэ онорторбут мас корпусугар олоһон үлэлэһит кыра кыамталаах баарсаны соһор катера этэ. Улууска бастакынан 1949 сыллаахха дизельнэй локомотивтары таһан Аппааньыга «Ильич уоттары» сандаардыбыта. Монтердарынан Игнатьев К.К., Решетников И.П. үлэлээбиттэрэ. Егор Егорович 1949-1954 сс. үүт-таһаарынай ферматын сэбиэдиссэйинэн, колхоз председатель солбуйааччытынан, подсобнай хаһаайыстыба сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ. Анал үөрэбэ суох буолан, Пермскэй уобалас Верещагинскай техникумугар техник-механик идэтигэр үөрэнэр. 1953-56 сс. диэри үөрэнэн баран, кэлэн 1956-1967 сс. диэри кылаабынай механигынан үлэлээбитэ. Ол курдук, Л.Л. Левин, Иван Гоголев, Иван Доромонов, ырааттыгы Николаевтар, З.А. Винокуров уо.д.а. республикага аан бастакынан толору механизированнай звено тэрийэн оттоонуну саҕалаабыта. Оғу оттоонунан колхоз механизированнай звенолара Бөгүнтэн И. Лукин, Аппааньытан Л. Левин звенолара республикага оту оттоонун инниги күнүгэр сылдыһыттар. Карл Маркс аатынан колхоз звенолары үлэлэтигэ баһын уопуту атаһаһы оскуола та буолбута. 1968 с. Иркутскайдааһы тыа хаһаайыстыбатын институттар салайар кадрдар үрдэтинэр үөрэхтэригэр үөрэммитэ. 1967-1971 сс. колхоз председатели солбуйааччытынан үлэлээбитэ. 1967-1971 сс. өрөмүөнүүр мастарыскай сэбиэдиссэйэ. 1975-1979 сс. диэри ыскылаат сэбиэдиссэйинэн Аммосов аатынан совхоз Хатын Ары отделение тыгар үлэлээбитэ. Кинини уоттаах сэриини оротунан ааспыт хорсун буйун, бой-обуой офицер, кэлин колхозун, совхозун иһинэн үрдүкү дуоһунастарга үлэһии сылдыһыт сааһырыт киһи, хаһан да ааспыт үтүөлэринэн өгө туттубат, өрүү үөрэ-көтө сылдыһа эйэбэс майгылаах, оҕону кытта оҕо, кырдыаҕаска киридриһинэ кырдыаһа буолар дьиннээх нурут киһитэ этэ, сүрдээһин убаастаан, ытыктаан ахталлар диэн кыһа Винокурова Антонина Егоровна аҕатын туһунан ахтар.

Егор Егорович кэргэниһинэн Анна Ивановнаһын 1940 сыллаахха ыал буолбуттара. Алта оҕоломмуттарыттан үс оҕо ылыгы аас-туор олоххо өлбүттэр. Олортон икки оҕото ыал буолан оҕо-уруу төрөтөн, билигин 9 сиэн, элбэх хос сиэн эһэлэрин аатын ааһтата туруохтара. Егор Егорович кулун тутар 11 күнүгэр 1979 сыллаахха ыалдьан олохтон туораабыта. Билигин кини олоһорбт уулуссата 2004 сылтан Гоголев Егор Егорович аатын сүгэр.

«Хатын Ары нэһилиэгэ» МТ дьаһалтатын архыбыттан

Ааспыт сүл бүтүүтэ Ленскэй нэһилиэк баһылыгы 2015 сыллааҕы үлэтин түмүктүүр отчотун мунньаҕа буолан ааста. Мунньаҕы нэһилиэк депутаттарын сэбиэтин председателэ А.В. Кириллин салайан ыытта. Алта тэрилтэ салайааччылары сыллааҕы үлэлэрин түмүгүн иһитиннэрдилэр уонна сүрүн дакылааты «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга А.Г. Новгородов онордо. Нэһилиэнньэттэн, дьаһалта үлэһиттэрин ааҕан туран, баарасуоҕа 52 эрэ киһи кытынна.

Бастааһын Н.М. Рыкунов аатынан улуустааҕы киин библиотека директора М.Р. Софронова үлэтин-хамнаһын кэпсэттэ: «Коллективныт улахан, 63 киһиттэн турар. Нам сэлиэнньэтин дьаһалтата, депутаттара үбүлээннэр быйылгы сылга 5 мөл. 300 тахса тыһ. көрүлүннэ. Быйылгы тэрээһиннэри Литература уонна Улуу Кыайы 70 сылларын чэрчитинэн ытылыллылар. Нам сэлиэнньэтигэр быйылгы сыллаахха киин библиотекаҕа 4619 аҕааччыны регистрациялаатыбыт, тэрээһиннэринэн хабыы балай эмэ улахан. Ол курдук бу сыл түмүгүнэн библиотекабытыгар 41356 киһи сырытта. 131802 кинигини дыогно уларыстыбыт. Нам сэлиэнньэтин кытары балай да улахан тэрээһиннэри ыыттыбыт. Олортон саамай сүрүннэринэн Долохоно түөлбөҕө Н.М. Рыкунов аатынан сквер аспыһыт буолар. 2016 сыл суруйааччыбыт Н.М. Рыкунов 80 сылын бэлэтибит, онон тэрээһиннэрибит онно аналлаах буолуохтара».

Нэһилиэк депутаттарын сэбиэтин председателэ А.В. Кириллин дойду президентэ В.В. Путин федеральной мунньахха иһитиннэригин уонна Саха республикатын Ил Дархана Е.А. Борисов илдьитин туһунан билиһиннэрдэ, кэпсэттэ. Нэһилиэк сэбиэтин үлэтигэр 9 сессия былаанаммытыттан 13, ол эбэтэр 4 учарата суох сессияны ыыппыттар. 74 боппурус көрүлүбүт: 48 нормативнай-правовой хайысхалаах, 10 бюджет боппурустарыгар, 6 саҕа балаһыаньаҕа. 21 отчуоту истибиттэр, оһиһигэр 13 нэһилиэк целевой программаларын сунньунэн.

«Баай-Хочо» ХЭТ (баанньык) директора С.И. Эверстова үлэтин билиһиннэрдэ: «Билигин туругунан дохуопсуг 2 мөл. 747 тыһ. солк. Ону таһынан республика бюджетиттан урбааны өйүүр киининэн киирсэн 423 тыһ. субсидия ылбыппыт. Дьининэн буоллабына, 1,5 мөл. ылыахтаах этибит. Тоҕо диэтэр республика үрдүнэн социальнай урбаан дьиннэ үс эрэ мөл. көрүлүбүт. Улуустан күһүн 111 тыһ. солк. ылбыппыт. Ороскуопут 3 мөл. 940 тыһ. Билигин даҕаны иэспит 800 тыһ. курдук хаалла. Улахан кредиттэр бары сабыллыбттар. Уокка-газка иэспит суох, хамнас ситтэ. Сыанабытын, билэргит курдук, көтөхпүспүт. Үлэ күнүгэр - 170 солк., өрөбүллэргэ - 200 солк. Сыанабытын 12% эрэ эптибит уонна бу сыанабытын 2016 сыл буттүгэр диэри тутуһуохпут. Итии уубут быһаараары емкостытын улаатынарбыппыт, онтубутун онохпут кыйбат диэтэлэр, онон режимитин уларытан биэрдибит. Сарсыарда 10-тан киһэ 7 чааска диэри килэрэбит. Дьон 8.30 чааска диэри суунан барар. Үлэһиттэр эмиэ абыраннылар. Былырын былаанаммыт харчыбыт кемигэр кэлбэккэ, өрөмүөнгэ улаханнык ыктарбыппыт. Сайын кылаабынай кирири аанҕа кириллиспитин оноргохпутун бабарбыппыт, пандустаах гына. Аҕыах түнүк европластикка уларыыра буолуо».

«Агентство по развитию территории» МАУ директора В.Е. Яковлев иһитиннэригинэн, нэһилиэк соруудаһын үлэлэрин барытын толорбуттар. 2015 сылга уопсайа 474 км суолу көнөрбүттэр, онорбуттар. Уулуссалары, киририлэргэ кумах кустуттар. Саас хаары ыраастааннар, суоллар туруктары көнөрөн, уу сүүрэр турбаларын ыраастаан Нам улууһа улахан-

нык ууга барбата. Күрэхтэһи түмүгүнэн сүүйбүт ТОС-тар харчыларын водопроводка көрбүт буолан Ленская, Пушкин, Заложная, Набережная, Эверстов, Попов, Таллан Бүрэ, Советская, Сельская уулуссаларга быһа холоон 5 км курдук саҕа водопровод тарпыттар. Хаарбах дьизэлэртэн көһөрүү программатынан эргэ дьизэлэр көтүрүүгэ үлэлэспиттэр. Уопсайа 7 дьизэни көтүрбүттэр. Строительнай уулуссаҕа баар КСК интерната буолуохтаах эргэ дьизэни көтүрүүгэ үлэлэспиттэр. Уулуссалары, боллуоссаттары «АРТ» МАУ үлэһиттэрэ кэрийэ сылдьан хомуйаллар. Уопсайа 2293 куб бөх аҕардас болуоссаттаран сыбаалкаҕа тахсыбыт. Ону таһы-

аттестация оноттордубут».

Нам сэлиэнньэтин участковой болномоучунай инспектора Н.Т. Карамзин 2015 сылга сыл иһигэр Ленскэй нэһилиэккэ 101 буруйу оноруу буолбутун туһунан иһитиннэрдэ. «Былырын 158, 36% түһүү баар. Арыгыны оноруу буруйа элбэх. Итирик туруктаах буруйу онороллор. Холобунай кодексы ыстатыйаларыгар уларыттылар бааллар. Холобура, маһынан охсуллан эчэйи ылбыт буоллабына, холобунай дьыала тэриллэр буолла. Уоруулар элбэтиллэр. Үксүгэр телефон уоруута. 1 уонна 2 №-дээх оскуолаларга куруук уоруу тахсар. Камераһытын туруоруг диэн этиллибитэ. Ону тэнэ күннээҕи

ни тупсарыыга, уулуссаларын сырдаттыыга, суолларын онорууга, араас программаларын көрүлүбүт суумалары ахтан ааста. Салгыы хаарбах дьизэлэртэн көһөрүү программатын кэпсэттэ: «2014 сыллаахтан бу программаҕа киирэн турабыт. 13-с этабы түмүктээн, 5 уонна 5/1 нүөмэрдээх Ойуунускай уулусса дьизэлэрин тутан көһөрбүспүт. 14-с этап саҕаламмыта, 5/2, 5/3 нүөмэрдээх Ойуунускай уулуссатын дьизэлэрэ тутулла турар. Манна уопсайа 29 квартира көһөн киириэхтээх. Ону таһынан 15-с этабы саҕалаатыбыт. 41 нүөмэрдээх Чернышевская уулуссаҕа сваята түспүтэ, 38 квартиралаах таас дьизэ тутуллуохтаах, 2016 сылга киириэхтээх. Манна 34,

Даадар түөлбэ олохтооҕо Даадарга автобус тохтобула наадатын, эбэтэр саатар суолу туоруур бэлиэни туруораллара буоллар дьин эттэ. А.А. Матвеева композитор Винокуров аатынан уулуссаҕа сайынны водопровод хаһан оноһулларын, сайыны быһа олбуорун иһигэр уу тэстибитин туһунан ыйыталааста. Л.П. Решетникова Россия кадастровый картатыгар уулуссатын олохтоохторун дьизэлэрэ тоҕо киирбэтэҕин, санаттан онотторуу ыараханын (5 тыһ. солк.), аҕардас пенсионердар, инбэлииттэр сатаан онотторботторун, манньк түгэнгэ хайдах буолуохтарын туруораста. Н.Н. Степанов дьаһалта үлэтин ылынарды сыаналырын, нэһилиэккэ үлэ бөҕө барбытын, инникитин даҕаны биригэр үлэлэхтээҕи дьин эттэ. К.Я. Сивцева: «М.К. Аммосов аатынан болуоссакка МФЦ тутуутун ким көнүллэбэтэ? Нэһилиэнньэ олох сөбүлэбэт. Оҕо площадкатыгар сыста турара сыһа дии саныбын. Улахан уу кэллэбинэ, кирдэрэ-хохторо өрүскэ түһүө. Түөлбөлөр үлэлэрэ үчүгэй буолан, дьаһалта үлэтэ үчүгэй. Түөлбө салайааччыларын хамнастыахха наада. Инникитин нэһилиэк депутаттары кытта тэннэ үлэлэххэ наада, оччоҕо үлэ өссө тупсуо этэ. Уулуссалары паспортдаһын боппуруоһа турар. Уоппутун 1997 с. райпоттан тардынан олоҕобут. Уот, газ киллэрэргэ паспортдаһын наада. Дьаһалта үлэтин биһирэбин» - дьин эттэ. «Ветераннар балаһаннара бэйэтин аналтын толорбокко турар. Улуус уонна нэһилиэк бэйэ-бэйэлэригэр найылаһаннар, 80-тан тахсыбыт саастаах киһиэхэ биэрбиттэр. Балаһанна ветераннар мустан сыһананнар сирдэрэ буолуохтаах. Атын улуустар хайдахтаах курдук үчүгэйдик үлэлэтэ олоҕолор. Манна туох да атын тэрээһин ытыллыбат, куруук аһыыр эрэ сир курдук буолан турар. Салаттаны үөһэттэн анаан буолбакка, олохтоохторго бэйэлэригэр түөлбө салайааччыларынан, ТОС председателлэринэн куластатан дуу, хайдах дуу талларыахха наада. Дьаһалта балансыгар киллэрэн, хамнас көрөн үлэлэтиэххэ наада. Дьаһалта үлэтин биһирэбин» - дьин туруорсуу аҕардаах В.М. Михайлов санаатын эттэ. А.М. Башева: «Арыгы маҕаһынын бары утарабыт да, маҕаһынын арылла тураллар. Сирин биэригэ тоҕо көмчүлээһин суоҕу? Харчылаах киһиэхэ барыта көҕүлүннэр диэн буолуо суохтаах. 2016 сыл благоустройство сыла, «Доступная среда» программанын үлэлиэххитин баҕарабын. Социальнай объектар сылдырга тоҕооһоох буолалларын курдук пандустары оноттороргут буоллар. Инбэлииттэргэ эрэ дьин буолбатах, көлөөскөлөөх ийэлэр да сылдылларыгар. Ыраастаммыт суол модьоботун ким хомуйуохтааҕы? Киһи сатаан сатыы хаампат. МФЦ дьизэтэ болуоссат таһыгар тутуллубутун олох өйүм хоппот, себе суох. Биһиги сөбүлээн сылдыр пааркабытыгар өрөмүөн үлэтэ салгыы барыа диэн эрэнэбин. Дьаһалта үлэтин биһирэбин» - дьин санаатын үлэлэһиннэ, этии киллэрдэ.

СОКУОНУ ТОКУРУТАР КЫАХПЫТ СУОХ

нан кылабыһа бөҕүн хомуйаллар, олбуорун өрөмүөннүүлэр, кэлэр-барар суолларын тэннээн биэрэллэр эбит. Сүрүн сорукарынан Нам сэлиэнньэтин иһинэн сүүрэр автобус маршрута буолар. 2015 сыл туругунан 32000 пассажир таһылыбыт. Субсидия 200 тыһ. көрүлүбүт. Докуоттара - 493 тыһ., ороскуоттара - 894 тыһ. Иннэ гынан ордук ороскуокка тахсыбыттар. Саҕа автобус ылыллан, саҕа маршрут аһыллыбыта. Ол иккис маршрут дьон хайдах сылдырынан кэтээн көрөн уларыты киллэрэхтэрэ.

А.Ф. Шестаков аатынан сыһанан киинин директора А.А. Парникова дакылааты онордо. «24 штатнай единицалаахпыт. Специалистарбыт бары орто профессиональнай үөрэхтээхтэр. 4 үлэһипит кэтэхтэн культура үөрэҕин кыһаларыгар үөрэнэ сылдыбаллар. 2015 сылга барыта 191 тэрээһин ытыгылына, онтон 94-дэ Ленскэй нэһилиэк сорууда. Быйылгы тэрээһиннэр Литература, Улуу Кыайы 70, Урбаан сылларын чэрчитинэн ытылыллылар. Улахан хабааннаах тэрээһиммитинэн А.Ф. Шестаков үбүлүйүн уонна Улуу Кыайы 70 сылыгар аналлаах улуустааҕы «Далбар хотун ырыата» диэн дьахталлар вокальнай ансамбылларын истэринэн куонкурус ыыппыһыт буолар. Ити куонкурус быйыл саҕа тэрилиннэ. 2015 сылга кулууптун иһинэн 36 куруһуок үлэлээтэ. 4 народнай коллективтаахпыт: «Ньургунун» ырыа-үҥкүү, «Дьүөгөлэр» вокальнай ансамбль, «Коробейниктар» нуучча народнай ансамбыла уонна народнай театр. Быйыл театрбыт уонна «Коробейниктар» народнай ааттарын көмүскээтилэр. 2016 сылга «Ньургунун» уонна «Дьүөгэлиилэр» көмүскүөхтээхтэр. Өрөмүөнгө харчы көрүлүбэтэҕэ, ол иһин бэйэ-бэйтигэр киллэрбит харчыбытынан, бэйэбит күүспүтүнэн көрөөччүлөр саалаларын өрөмүөннэтибит: истинэлэри, саала үрдүн сыбаан кырааскалаатыбыт, муостатын онордубут. Теплосчетчик туруоттардыбыт, балаһан ыйтан благоустроеннай туалеты үлэҕэ киллэрдибит. Саҕа аудиоаппаратура ылбыты: икки колонка уонна микшер. Ону таһынан радиомикрофоннары, принтердэри ылан, материальнай базабытын хаҕаттыбыт. Хас биридди специалист үрдэтинин кууруһун барыахтаах бэйэтин идэтинэн, 2015 сылга онук 17 араас семинардарга, куурустарга ыыттыбыт. 10 үлэ миэстэтигэр

буруйу оноруу баар: дьизэ кэргэн иһигэр этиһии-охсуһуу, кэргэтэрин кырбыһыллар. Намга 4 участкай баар: ГАИ-тан Ц. Аммосова уулуссаҕа диэри И.Д. Иванов, онтон Советская уулуссаҕа диэри Н.Т. Карамзин, онтон хотуга диэри В.В. Васильев уонна бэйэбит испитинэн биир участковой көмөлөһөөччүтэ баар. Ленскэй нэһилиэккэ 2 ДНД аһыллыбыта. Олору тэрээһиннэргэ таһаарабыт. Чэппизтэн өрөбүлгэ диэри тэрилтэлэр тахсаллар. Батыһа сылдыран дьон хайдах олоҕорун көрөллөр-истэллэр. Иһэр-аһыыр, мөлтөхтүк олоҕор доҕно сырытыннарарбыт. Иһэр дьон син тардыныахха буолан баран, син биир иһэллэр. Арыгыны уоран атыһылыр дьон бааллар. Кимнэх онон дьарыктаналларын билэбит эрээри, сайабылыанньата суох сатаан хамсампыт, тутар бырааппыт суох. Суукка тийиэн «Мин көрбүтүм, сылдыбытым» диэн дакаастыыр киһи суох. Быйыл 5 топканы тутан боротокуол толорбупт бэйэбит бачымымытын. Административнай миэрэҕэ тардыллан, 3000 солк. ыстараап төлөөбүттэрэ. Бу барыта административнай сокуону кэһии кодексатыгар олоҕуорар. Онтон ыстарааптар үрдээн иһэр, хаһыс да түгэнигэр түбэстэҕинэ холобунай ыстатыйаҕа тардылаахтарын сөп».

Бу кэһнэ Ленскэй нэһилиэк баһылыга А.Г. Новгородов 90-ча сирэйдээх отчуотуттан быһа тардан дакылаат онордо. «Наммытыгар 10058 киһи олоҕор: 4900 эр киһи, 5158 дьахтар, 2811 оҕо (0-6 саастаах 1377, 7-16 саастаах 1434). Быйыл микропереписы ытыгылына, буолуохтаах тыа хаһаайыстыбатыгар бэлэмнэни курдук буолла. Улуус, нэһилиэк иһинэн хамыһыйалар тэриллибиттэрэ.

2015 сылга программанын кыаммат 41 ыал (былаан быһытынан 30 ыал этэ) дьизитин газтаатыбыт 4 мөл. 34 тыһ. суумаҕа. Субсидия агентствотын коммунальнай өнөгүнэн 9 ый түмүгүнэн 260 дьизэ кэргэн туһанна, 1818 киһи, уопсайа 4 мөл. 489 суумаҕа. Дьаһалтабытыгар 10 муниципальнай сулууспалаах, дуоҕабарынан 15 үлэһит бааллар. Аттестацияны биир үлэһипит барда. Сыл угаста 790 олохтоохтон көрдөһүү кирибит. Мантан көрдөххө, олоҕор дьизэни тупсарыыга - 81, сир көрдөөһүнэ - 140, социальнай боппуруостарга - 189, тутууга көңүл ылыыга - 83, дьизэни туттууга көңүл ылыыга - 10» - дьин туран Нам сэлиэнньэ-

44, 45 нүөмэрдээх Чернышевская, 20, 31 нүөмэрдээх Аммосов, 2 нүөмэрдээх Комсомольская, 8 нүөмэрдээх Октябрьская уулуссалар квартиралара көһүөхтээхтэр. 16-с этапка 43 квартиралаах дьизэ 37 нүөмэрдээх Чернышевская уулуссатыгар тутуллуохтаах».

Нэһилиэккэ 4 видеокамера турбут: Доҕордоһуу, М.К. Аммосов аатынан болуоссаттарга, Чернышевская уонна Советская, Ц.-Аммосова уонна Ленин уулуссалар быһа охсуһууларыгар. Ити камералары полициялар көрө, кэтии олоҕолор эбит.

Сүрүн дакылааттар бүтүтүрүн кэһнэ кэпсэтиһиһигэ, ыйытыыга, туруорсууга киирдилэр. Бастаан Даадар түөлбэ олохтооһуттан суругунан ыйыты киирдэ: «Билигин чөл олох буоларыгар баҕара олоҕор, Даадар түөлбөҕө арыгы маҕаһына улууспугу курдуу кирири аанҕа аһыллаары турар ГАИ поһун аттыгар. Ону эһиги төһө сөптөөх диигитий? Маны хайдах тохтооһоха сөбүһү?». «Сир сокуонна олоҕуран бэриллэр. Аукцион быһытынан куонкурус ытабыт, сайтка таһаарабыт. Оҕо саадын, оскуолаттан 800 м ыраах буолуохтаах диэн метраж ылыммыппыт. Ону бу маҕаһын ити миэтэрэни аһардар, онон хайдах даҕаны көмчүлүүр, сокуону токурутар кыахпыт суох» - дьин баһылык хоруйдаата. Эһии мунньахха баар землеустроитель А.А. Новгородов маҕаһын Даадар кулуубуттан 900-тэн тахса м ыраах диэн тоһоҕолоон эттэ. М.Н. Дмитриева Даадар кулууба хаһан өрөмүөннэрин, алдынан турбута ырааппытын, итиннэ ким буруйдааһын ыйытта. А.И. Бурцева: «Биһиги Көччү микрооройуонна олоҕобут. Манна сыбаалкаҕа бөх таһааран иһэр массыналартан тохтубут бөҕү олох хомуйбаттар. Нэһилиэк дьаһалтатын хонтуоратын иннигэр массына турар сиригэр суол быһылаанын туоһута буола сыста. Массына кэһинин тахсан иһэн, биер киһини түгнэри көтө сыста. Массыналаргыт турар сирин уларытаргыт буоллар. Элбэх оҕолоохторго сир түгэти хайдахы? Хаана тийдэ? Суолларбыт наһаа кыараҕастар, поликлиника аттыгар суол бэлиэтэ турара буоллар. Көччү уонна Север кыбаарталлар, уулуссалар уоттара мөлтөх, наһаа элбэхтэ барар. Интэриһинэй, үчүгэй отчуот буолла дии саныбын. Дьаһалта үлэтин биһирэбин» - дьин кыһалдаһын, санаатын үлэлэһиннэ, ыйытта, этии киллэрдэ.

А. СОЗОНОВА

**Учителями славится
Россия**

В нашем интернате живут дети, которые приехали учиться в гимназию из наследов улуса. Главная задача воспитателя – полюбить его как своего родного и приложить все усилия, чтобы ему в интернате было уютно и спокойно, как в родном доме рядом с мамой.

«Наша вторая мама – это наш воспитатель...». Такими теплыми словами отзываются наши воспитанники-выпускники на различных встречах, на вечерах Последнего звонка, и просто, когда заглядывают на огонек в родной интернат. Такой мамой для многих воспитанников является Луиза Николаевна Ядреева, очень чуткий, доброжелательный, заботливый человек.

Луиза Николаевна родилась в многодетной семье Николая Дмитриевича и Евдокии Николаевны Казановых. Окончив 1-Хомустанскую среднюю школу, два года работала в райстатуправлении. После этого поступила на трудовое отделение Намского педагогического училища. По окончании работала воспитателем в детском саду «Кэнчээри», параллельно окончила педагогический институт ЯГУ по специальности «Социальный педагог».

Луиза Николаевна, как воспитатель, имеет большой опыт, работает в интернате гимназии с 2000 года. За все эти годы показала себя ответственным, знающим свое дело педагогом.

«Самым безопасным местом для человека является его дом. В интернате мы должны создать такие условия, в котором каждый ребенок в максимальной

степени может проявить свою индивидуальность – в этом и строится моя воспитательная работа», – пишет в своем эссе Луиза Николаевна. Основными направлениями ее работы являются тесная связь с семьей, воспитание здоровых детей, умение работать в группе.

различным темам. Статья «Развитие творческих способностей воспитанников интерната» вошла в сборник международной научно-практической конференции «Художественное образование в культурном пространстве Арктики», напечатан буклет стихотворений воспитанников

Ребята с большим интересом занимаются лепкой из соленого теста, природного материала, шитьем и бумажной пластикой. Работы детей выставляются на улусных, республиканских выставках прикладного искусства и творчества, на семинарах улусного, регионального уров-

ВОСПИТАНИЕ – ЭТО ОСОБОЕ ИСКУССТВО

Воспитание – это особое искусство. Начинается оно с семьи. В семье, в общении с родителями дети получают первые уроки жизни. Поведение родителей, характер отношений между ними создают модель, на основе которой ребенок строит свою жизнь. Поэтому связь с семьей – это важное звено в работе воспитателя. Индивидуальная работа с каждым из воспитанников, введение родителей в курс дела каждого ребенка – это большая, скрупулезная, невидимая для глаз работа.

Целенаправленная работа, проводимая среди воспитанников своей группы, дает свои результаты: 100% успеваемость и высокий показатель качества обучения, воспитанники ее группы активно занимаются научно-исследовательской работой и показывают успехи на различных научно-практических конференциях, в малых Аммосовских чтениях среди сети интернатов улуса. Итоги все отражаются в выступлениях в докладах воспитателя на педагогических чтениях, семинарах, мастер-классах. Имеется ряд публикаций, сборников, буклетов по

«Ийэзэ истинг махтал», буклеты Улуу Кыайыы – 65 сыллыан «Сэри хонуутугар сылдыбыт ытык кырдыаҕастарбыт», «Наши рисунки, посвященные к 70-летию Победы», «Рисунки воспитанников по ЗОЖ».

У гимназистов очень насыщенная учебная программа: участие в олимпиадах, научно-практических конференциях. Именно поэтому необходима интересная и необычная внеклассная работа, которая способствует развитию личности. Какими бы стеснительными ни были дети, в душе им всегда хочется быть значимыми и успешными. При подготовке к мероприятиям Луиза Николаевна всегда учитывает интересы и склонности ребят, старается задействовать каждого без исключения: кто лично выступает перед публикой, кто в группе, кто задействован в оформлении. Главное – найти каждому дело по душе. Тут результат чрезвычайно важен: учатся общаться, работать вместе, помогать друг другу, убеждаются в ценности взаимопомощи.

Кроме воспитательской работы Луиза Николаевна проводит кружок «Умелые руки».

А самое главное, их изделия красиво вливаются в интерьер родного интерната. Ни один праздник не проходит без красивых оформлений, каждый раз разными картинами и деталями дети украшают зал проведения вечеров и мероприятий – и все это под чутким руководством Луизы Николаевны.

Луиза Николаевна – общественница, является незаменимым членом профсоюзного комитета гимназии вот уже несколько лет. Активно участвует в жизни гимназии, организывает и участвует в проведении различных мероприятий для учащихся, коллектива, улуса. Победитель и призер многих улусных конкурсов работников образования. В 2015 г. стала призером конкурса воспитателей пришкольных интернатов. С 2010 г. по ее инициативе семья Луизы Николаевны и Владимира Владимировича Ядреевых стала меценатом гимназии. Они ежегодно вручают стипендию «За отличную учебу и активную жизненную позицию» лучшему воспитаннику интерната гимназии. Всегда добрая, жизнерадостная, пользуется уважением среди воспитанни-

ков, родителей, коллектива интерната и гимназии.

Луиза Николаевна – заботливая хозяйка в доме, любящая мама и бабушка. Они с мужем Владимиром Владимировичем Ядреевым прожили 30 лет, родили и воспитали двоих детей, имеют двух внуков. Как настоящая хозяйка, Луиза Николаевна хорошо умеет шить, вязать и вкусно готовить. Умело справляется с любыми домашними делами.

Луизе Николаевне исполняется 50 лет.

От имени всех воспитанников, родителей и коллег разрешите поздравить Вас, Луиза Николаевна, с Юбилеем!

Желаем Вам долголетия, творческих успехов, благополучия в семье, мира и чистого неба!

Б.Д. СОКОЛЬНИКОВ,
зав. интернатом МБОУ
«Намская улусная гимназия им. Н.С. Охлопкова», Отделник образования РС (Я)

Утүө үгэс үөдүйдүн

Нам улууһугар «Дьүрүл» хомусчуттар ансамбл тэриллэбитэ эһиил номнуо 40 сылын туолар. Баргыһаан нэһилиэтин хомусчуттара хомус оро аймахха, кэнчээри ыччакка үйэтитиллэригэр бэйэлэрин кылааттарын киллэрэн утумнаах үлэни ытталлар. Өр сылларга үлэлээбит баай уопуттаах салайааччылар оҕону үс сүһүөххэ арааран, программа оҕостон, көлүөнэттэн көлүөнөбү кырачааннары, ыччат дьону хомус дьикти абылаҥар иитэн-үөрэтэн таһаартаатылар. Бастагы сүһүөх — 25 сыл анараа өттүгэр тэриллэбит «Сыккыс» оскуолаҕа кириэн иннинээби саастаах оҕолор ансамбллара.

тэрэр. Мантан оҕолору үс сүһүөххэ арааран үөрэтти саҕаламмыта. Билигин салайааччы — орто оскуола төрүт культураҕа учуутала, импровизатор хомусчут, хомуска араас күрэхтэр лауреаттара, номинаннара Вера Николаевна Гаврильева. Үһүс сүһүөххэ оҕолор уустук вариацияны илии-атах хамсаныгытын кытта дьүөрэлээн, кылыһахтаах ырыаны киллэрэн хомуһу холкутук тардаллар. Ансамбль оҕолору улуустаабы, республикатаабы фестивалларга, күрэхтэргэ, көрүүлэргэ ситиһиллэхтик кытталлар. Кинилэр үөһэ кылаастарга хомуһу чаччы баһылаан, тардыы араас ньымаларын киллэрэн, фольклор араас көрүннэрин сыһыа-

ХОМУС – ИННИКИ КЭСКИЛЭ

Салайааччы СР үөрэҕириитин туйгуна, «Кустук» оҕо садын үрдүк категориялаах музыкальнай иитээччи, импровизатор хомусчут, нэһилиэк бочуоттаах гражданина Марфа Прокопьевна Захарова. Иккис сүһүөх — кыра кылаас оҕолорун «Үрүйэчээн» хомус ансамбла, тэриллэбитэ 25 сыла. Вариация уустугулар, илии хамсаныгыта, ырыаны добуһуолааһын эбиллэр. Салайааччы Баргыһаан орто оскуолатын педагога, СР үөрэҕириитин туйгуна, импровизатор хомусчут, нэһилиэк бочуоттаах гражданина Галина Михайловна Соловьева. Оҕолор кэнники ситиһиллэрэ 2014 с. – аан дойдутаабы хомус конгрессигэр, Гинес кинигэтигэр рекордун, Баргыһаан рекордун олохтуурга кыттыылары буолар. Маны таһынан кыра кылаас оҕолору икитэ субуруучу кыранысса таһыгар сылдыбыттара. 2011 с. «Лето Парижа» диэн ООН дойдутаабы фестивалга кыттан дипломунан уонна кубогунан, 2012 с. Турцияҕа культурнай программаҕа кыттан грамотанан наҕараадалаабыттарын бука хаһан да умнубаттара буолуо. Бу кэнники сылларга «Полярная звезда» региональной күрэххэ лауреат аатын элбэхтэ ыллылар. Үһүс сүһүөх — «Күөрэгэй» үрдүк кылаас хомусчуттарын ансамбла. Тэриллэбитэ номнуо 35 сылын туолар. Бастагы салайааччынан РФ үөрэҕириитин туйгуна, СР суруйааччыларын чилиэнэ, краевед М.М. Жиркова буолар. Кини оҕолору хомуска уһууаары кружок онорон, Д.И. Кривошапкины ыңыран үөрэт-

ран, дьүрүһүтэ оонньоон ситиһиллэрэ үгүс. Кэнники кэмгэ «Полярная звезда» лауреата, бастагы степеннээх дипломана, «Хомус кыайыны уруйдуур» республикатаабы конкурска 2 миэстэ буолбуттара. Уонна да атын ситиһиллэрэ элбэ. Павлов Алгыс, Павлова Оля, Мария Азарова, Иванов Константин, Окочешникова Октя оскуолаларын бүтэрэн баран хомуһу олохторун аргыһынан оҕонулар. Павлов Алгыс АГИКиИ устудьуона, «Дыгын» этно-группа тэринэн үлэли сылдыр, Оля Павлова — Күн-Алгыс «Хомус» киинигэр ситиһиллэхтик үлэли сылдыр, Иванов Константин Арчы дьэитигэр үлэлиир. Мария Аргунова «Дьүрүл» норуот ансамблын художественнай салайааччыта. Сивцева Октябрина «Дьүрүл» норуот ансамблын методичка.

Хомус — саха омук культуратын биир туттаах тэрилэ. Кэлингилээн хомус музыка тэрилин быһытынан ордук суолталанна, уус-уран таһыма үрдээтэ. Ол да гыннар 21 үйэ сабарай сайдыытын долгуна күүстээх, дохсон. Онно оустарбат, тыал хайа диэки салайытынан сылдыбат туһуттан бэйэ баһын сатаан салайа, күндү кылааты харыстыы үөрэтэллэр. Олус көргө-нарга кубулуһу баай баай курдук сыаналаан, уратытын (национальной колоритын) саҥардан, ыччакка тийэрдиллэр. «Үүнүү-сайдыы төрдө — төрүт үгэс» диэн өйдөбүлгэ тирэхтэнэн, күүс ылан, олох үктэлин дабайыахтара, норуот муударайын эттэригэр-хааннарыгар интэрихтэрэ.

П.И. СКРЯБИНА

И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 120 сылыгар

СУЛУСТУУ СЫДЬААЙАР ЫЛДЬААБЫТ

Мин истэн билим билигин: Аас-аччык, ыар күннэргэ Винокуров Ылдыабыт, эһэбит, Норуотун өрөһүбүт кэмнэрин. Сахабыт сайдарын туһугар Күүһүн-уоһун күүрүтүтүн, Самныбат санааны ылынан Күүрэннээх үлэни ыһпытыттын.

Норуотун иннигэр — хомунуус, Бар дьонун туһугар — патриот, Сулуустуу сыдыайар Ылдыабыт, Дынг-чаччы чабылхай олоҕо, Сырдыкка эрэллээх мөссүөнэ Кэлэр олохпор суолдьут буолан,

Көһүннэ дьыҥкэтик харахпар, Илгийдэ сылаас тыына дууһабар.

Сыл-хонук ааһара түргэнин. Олохтуун биир тэнгэ хаамсабыт, Сиэннэрэ буоламмыт — ыччаттар Ылдыабыт кэриэтин түстүүбүт. Өркөн өйдөөх, кэтибэт эрчимнээх Ытыктыыр Ылдыабыт кэриэһигэр Үүнэр, сайдар соруктаах Инники күөһүгэ сылдыаһыт!

Григорий ПЕРМЯКОВ, 2010 с.
(И.Е. Винокуров аатынан Хатыҥ Арыы орто оскуолатыгар 10 кыл үөрэнэ сылдьан суруйбут)

ҮТҮӨ ДЬОН ҮС ҮБҮЛҮӨЙДЭРЭ

Соторутаабыта дьүөгэм Альбина Афанасьевна Габышева бэйэтэ, кэргэнэ Николай Петрович төрөөбүтүтэрэ 75 сыллара, ыал буолан олохторун 50 сыллара туолбут үөрүүлээх үс үбүлүөйдэригэр ыңырыллан үөрүүнэн күүлэйдэн кэллим.

Буолаары буолан 3 үбүлүөй олус сэргэхти биир тыһынын барда. Үөдөйдөр, 1 хомустаахтар бары эгилтэҕил саастаах билсэр дьон буоламмыт, балай эмэ өркөрсүбэтэхтэр мустаммыт кэпсэтии, сонуну үллэстии, эвэрдэ, ырыа-тойук, үңкүү-итиити буоллубут.

Альбина Афанасьевна 1964 сыллаахха үөрэх дылыгар физика, математика учууталын идэтин ылан, 2 Хомустаахха тахсан икки сыл үлэлээбитэ. Онно олохтоох Коля олуу билсэн, сөбүлэһэн, олохторун холбообуттара. Онтон ыла 50 сыл ааһа охсубут эбит!

Альбина төрөөбүт Үөдөйигэр көһөн кэлбиттэрэ. Детсадка бастаан воспитателлинэн, кэлин 10-тан тахса сыл сэбиэссэйинэн үлэлээбитэ. Николай кэлиэбиттэн «Нам» совхозка суоппардаабыта. Үлэтин устата биир-

дэ сэмэлэммэккэ үтүө суобастаахтык үлэлээн, сылаайы передовиктар кэксэ-лэриттэн аата түспэтэбэ. Ханна да үлэлээтиннэр Габышевтар үтүө суобастаах үлэһиттэрин элбэх киһи бэлиэтээбитэ. Вилигин пенсияҕа да олордоллор нэһилиэк олоҕор актыбынайдык кытталларын бэлиэтээн Үөдэй баһылыга С.В. Ядреев Альбина Афанасьевнаҕа «Нэһилиэк сайдыытыгар өгөлөрүн иһин» диэн бэлиэни туттарда. Бу иннинэ киһи «Үөдэй бочуоттаах олохтоо-во» бэлиэлээбэ, Николай Петрович «Ветеран сельского хозяйства республики Саха-Якутия» наҕараадалааба. Онон кинилэр үлэлэрэ сөптөөх сыанабылы ылыан ылбыта.

Ыңырыллыбыт ыалдыттар Габышевтар дьонго сэргээбэ, оҕо итиитин бары хайысхатыгар үтүө-мааны майгыларын, эппиэтинэстэ-эхтэрин бэлиэтэтиллэр, эвэрдэ, ырыа, бэлэх быыстала суох буолла.

Оҕолор улаатан бары дьонун ыаллар, араас идэлээх үлэһиттэр. Уолаттар мааны кийииттэри, кыргыттар хоһуун күтүөттэри

сиэтэн аҕалан дьоннорун үөрдүбүттэрэ, оҕо төрөтөн «эбээ», «эһээ» диір дьонунан дьэ эйгэтин чуопкардыбыттара. Билигин кинилэр обургу дьон буолан бүгүнгү үөрүү-лээх күнгэ ыллаан-туойан, үңкүүлээн эвэрдэбэ кыттыстылар.

50 сыл — үйэ анара — бу эмиз да уһун, эмиз да кылгас кэм. Бу кэми олоххо кэрэхсэ-нэр ыал буолан, төһүү үлэ-нит дэтэн, амарах аҕа, эйэбэс ийэ буолан дьонуннаахтык олохтот буоллааха улахан буукубаттан суруллар КҮН КИҢИТЭ дэтэтин диэн мин саныйбын. Оннук олох олох-буттар эбит бу дьоллоох ыал — Габышевтар. Манна ору-олларынан үллэрдэххэ: эр киһи: дьэ эйгэ олоҕун уй-атын эрэллээх эркин, тул-лубат туттааба, өһүллүбэт өһүөтэ. Дьахтар ол уйа мын-дыр өйө, сылаас майгыта, оҕолор олоҕу салгыыр, көмө-өйбүл тирэхтэр, сиэннэр — олох мааны чэчирдэрэ — сибэккилэрэ, икки көлүөнэ улахан эрэллэрэ-үөрүүлэрэ буолаллар.

Итинник сылаас тылла-рынан эвэрдэ этэн туран, үтүө-мааны доботуруом, дьоллоох олоххот мунура суох уһаатын, чөл олохтоох, чэгийн доруобуулаах буол-лун диэн албаатаабын буол-лун. Дом!!! Дом!!!

Елена НЕУСТРОЕВА

Понедельник, 18 января

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.20 Контрольная
закупка 12+

Вторник, 19 января

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.20 Контрольная
закупка 12+

Понедельник, 18 января

06:00 Дойдум дьоно (Та-
атта ТВ) 6+
06:30 Дойдум дьоно (Нам
ТВ) 6+

Вторник, 19 января

06:00 В кадре-республи-
ка (ТВ Томпо) 6+
06:15 Дойдум дьоно (Па-
норама ТВ) 6+

ское 16+
17.00, 02.30, 03.05 На-
едине со всеми 16+

Среда, 20 января

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.20 Контрольная
закупка 12+

Четверг, 21 января

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.20 Контрольная
закупка 12+

18:00 Саха сирэ 12+
18:15 Дойдум дьоно (Та-
атта ТВ) 6+

Среда, 20 января

06:00 Дойдум дьоно (Абый ТВ) 6+
06:30 Дойдум дьоно (Орто Халыма ТВ) 6+

Четверг, 21 января

06:00 В фокусе (ТВ Ал-
дан) 6+
06:15 Дойдум дьоно
(Өлөөн ТВ) 6+

14.20 Таблетка 16+
15.15, 01.40 Время по-
кажет 16+

Пятница, 22 января

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Но-
вости
09.10 Контрольная за-
купка 12+

Суббота, 23 января

05.20, 06.10 Наедине со
всеми 16+

18:00 Саха сирэ 12+
18:15 Дойдум дьоно (Та-
атта ТВ) 6+

Суббота, 23 января

07:00 С бодрым утром! 6+
07:15 В кадре-республи-
ка (ТВ Ленск) 6+

Пятница, 22 января

06:00 Золотой фонд ТВ
6+
07:00 Санга күн-Новый
день 6+

10.15 Смак 12+
10.55 Нина Гребешкова.
Я без тебя пропаду 12+

Воскресенье, 24 января

06.00, 10.00, 12.00 Но-
вости
06.10 Х/ф «Зубная фея»
12+

23:00 Саха сирэ-Якутия
12+
Суббота, 23 января
07:00 С бодрым утром! 6+

Воскресенье, 24 января

07:00 С бодрым утром! 6+
07:15 Дойдум дьоно (Нам
ТВ) 6+

Пятница, 22 января

07:00 Золотой фонд ТВ
6+
07:15 Дойдум дьоно (Нам
ТВ) 6+

РОССИЯ 1

Понедельник, 18 января

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+

Вторник, 19 января

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+

Понедельник, 18 января

12.30 Диалог 16+
13.00, 15.00, 16.00, 18.50,
20.00 Новости
13.05, 20.05, 02.20, 05.15
Все на Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

Среда, 20 января

16.00, 18.00, 20.00, 22.00
Новости
16.05, 20.05, 00.45, 05.15
Все на Матч! Прямой эфир
22.05 Культ тура с Юрием
Дудем 16+

Четверг, 21 января

12.30, 18.05 Где рождаются
чемпионы? 16+
13.00, 15.00, 16.00, 18.00,
20.00, 22.00 Новости
13.05, 22.05, 06.15 Все на
Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

Вторник, 19 января

12.30, 18.05 Где рождаются
чемпионы? 16+
13.00, 15.00, 16.00, 18.00,
20.00, 22.00 Новости
13.05, 20.05, 03.30, 05.45
Все на Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Сын моего
отца» 16+

Среда, 20 января

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+

Четверг, 21 января

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+

20.50 Дублер 12+
03.00 Культ тура с Юрием
Дудем 16+

Среда, 20 января

16.00, 18.00, 20.00, 22.00
Новости
16.05, 20.05, 00.45, 05.15
Все на Матч! Прямой эфир
22.05 Культ тура с Юрием
Дудем 16+

Четверг, 21 января

12.30 Где рождаются чемпи-
оны? 16+
13.00, 15.00, 16.00, 18.00,
20.00, 22.00 Новости
13.05, 22.05, 06.15 Все на
Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

04.25 Баскетбол. Евролига.
Мужчины. Лабораля
Кутча (Испания) - ЦСКА
(Россия). Прямая транс-
ляция
07.15 Водное поло. Чем-
пионат Европы. Мужчины.
Трансляция из Италии
23.20 Биатлон. Кубок
мира. Гонка преследо-

14.50 Вести. Дежурная
часть
15.00 Т/с «Земский док-
тор» 12+

Пятница, 22 января

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+

Суббота, 23 января

04.25 Х/ф «Формула люб-
ви» 12+

12.30 Где рождаются чемпи-
оны? 16+
13.00, 15.00, 16.00, 17.45,
20.00 Новости
13.05, 21.45, 01.30, 05.00
Все на Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

Пятница, 22 января

12.30 Где рождаются чемпи-
оны? 16+
13.00, 15.00, 16.00, 17.45,
20.00 Новости
13.05, 21.45, 01.30, 05.00
Все на Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

Суббота, 23 января

12.30, 19.00 Реальный спорт
12+
13.00, 14.00, 15.00, 16.00,
17.00, 18.00 Новости
13.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

09.15 Правила движения
12+
10.10 Личное. Алексей
Баталов 12+

Воскресенье, 24 января

05.50 Х/ф «Хозяин тайги»
12+
07.30 Сам себе режиссёр
12+

ванья. Мужчины. Прямая
трансляция из Италии
03.50 Лыжный спорт.
Кубок мира. 10 км. Свобод-
ный стиль. Женщины.
Трансляция из Чехии
04.25, 08.30 Кубок мира по
бобслею и скелетону. Пря-
мая трансляция из Канады
06.20 Х/ф «Преодоление»
16+

Воскресенье, 24 января

12.30 Дублер 12+
13.00, 14.00, 15.00, 16.00,
17.05 Новости
13.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

12.30, 19.00 Реальный спорт
12+
13.00, 14.00, 15.00, 16.00,
17.00, 18.00 Новости
13.05 Ты можешь боль-
ше! 16+

ССУДО-СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ СОЮЗ
ПЕНСИОННАЯ ПРОГРАММА НАКОПЛЕНИЯ
ГИБКИЕ СРОКИ СТАВКИ ДО 17% ГОДОВЫХ
ВОЗМОЖНОСТЬ ПОПОЛНЕНИЯ И СНЯТИЯ
ПРОЦЕНТОВ ЕЖЕМЕСЯЧНО
с. Намцы, ул. Ст. Платонова 5/1, (магазин «Гуйара», 2 этаж)
www.ssscredit.ru тел. 43089, 89247601445, 89143034743
моб. 8-924-594-11-11 (WhatsApp)
СКПК "Ссудо-Сберегательный Союз". Финансовые услуги доступны только пайщикам кооператива. Вступительный членский взнос - 300 р, паевый взнос - 200 р. Пенсионная программа сбережений: минимальная сумма по всем программам 500 р, максимальная 400 000 р, сроки от 4 до 12 месяцев, ставки от 14% до 17% годовых. Валюта: рубли РФ.

Более 1000 меховых изделий **0+**

20 с 10 до 19ч. **января**

с.Намцы, ул. И.Винокурова, д.8

ЦД им.А.Ф.Шестакова

овчина, норка, лиса, бобр, нутрия
каракуль, королевский рекс, дубленки

ВЫСТАВКА ШУБЫ НАРАСХВАТ

СДЕЛАНО В РОССИИ

РАЗМЕРЫ от 38 до 66

Высокое качество по доступным ценам!

КРЕДИТ ОАО «ОТП БАНК» Лиц.№2766 от 27.11.2014. Банковский продукт «Разумное сочетание» от 6 мес. до 2 лет. Первоначальный взнос от 0%. Только при наличии паспорта. Подробности у продавцов-консультантов.

БИЛЭРИИЛЭР

РАСПОРЯЖЕНИЕ

11.01.2016 г. № 02-р с. Намцы

О создании улусной комиссии
Для проведения республиканского турнира по борьбе «хапсагай» памяти Н.И. Ли-Фу и на призы депутата Ил Тумэн РС(Я) Н.И. Румянцева с 30 по 31 января 2016 года в с. Намцы, распоряжаюсь:

1. Создать улусную комиссию в составе:
— Атласов А.П. — глава улуса, председатель комиссии;
— Сивцева И.И. — первый заместитель главы, заместитель председателя комиссии.

Члены комиссии:
— Новгородов А.Г. — глава МО «Ленский наслег»;
— Цыпандин Н.Г. — начальник ГБУ «УФКиМС» РС(Я);
— Чердонов С.С. — исполняющий директор федерации спортивной борьбы РС(Я);
— Иванов П.Г. — начальник МБУ «Управление спорта и физической культуры»;

— Протопопов О.Н. — начальник МКУ «Управление образования» МО «Намский улус» РС(Я);
— Ядрихинский С.П. — директор ГБУ ДО РС(Я) «РСДЮСШ»

— Егоров Б.П. — директор МОУ ДОД «Намская детско-юношеская спортивная школа»;
— Заровняева Л.А. — начальник МБУ «Управление культуры и духовного развития»;

— Семенов Л.В. — начальник ММО МВД России «Намский»;
— Ильина Л.И. — начальник территориального отдела управления Роспотребнадзора по Республике Саха (Якутия) в Намском районе;

— Игнатъев Н.В. — генеральный директор ОАО «Намкоммунтеплоэнерго»;
— Слепцов Л.А. — главный врач ГБУ РС(Я) «НЦРБ»;

— Касьянов В.Г. — редактор-директор газеты «Энсиэли»;
— Кривошапкин И.А. — директор филиала НВК Саха «Нам»;

— Ядреев В.В. — директор МБУ «ЭСО Нам»;
— Потапова Т.В. — ответственный секретарь комиссии.

2. Комиссии разработать план по проведению вышеуказанного мероприятия.
3. Опубликовать настоящее распоряжение на официальном сайте администрации МО «Намский улус».

4. Контроль исполнения данного распоряжения оставляю за собой.

Глава улуса А. Атласов

РАСПОРЯЖЕНИЕ

11.01.2016 г. № 03-р с. Намцы

О создании улусной комиссии
Для проведения чемпионата Республики Саха (Якутия) по вольной борьбе памяти Н.Н. Тарского с 12 по 14 февраля 2016 года в с. Намцы, распоряжаюсь:

1. Создать улусную комиссию в составе:
— Атласов А.П. — глава улуса, председатель комиссии;
— Сивцева И.И. — первый заместитель главы, заместитель председателя комиссии.

Члены комиссии:
— Новгородов А.Г. — глава МО «Ленский наслег»;
— Цыпандин Н.Г. — начальник ГБУ «УФКиМС» РС(Я);
— Чердонов С.С. — исполняющий директор федерации спортивной борьбы РС(Я);
— Иванов П.Г. — начальник МБУ «Управление спорта и физической культуры»;

— Протопопов О.Н. — начальник МКУ «Управление образования» МО «Намский улус» РС(Я);
— Ядрихинский С.П. — директор ГБУ ДО РС(Я) «РСДЮСШ»

— Егоров Б.П. — директор МОУ ДОД «Намская детско-юношеская спортивная школа»;
— Заровняева Л.А. — начальник МБУ «Управление культуры и духовного развития»;

— Семенов Л.В. — начальник ММО МВД России «Намский»;
— Ильина Л.И. — начальник территориального отдела управления Роспотребнадзора по Республике Саха (Якутия) в Намском районе;

— Игнатъев Н.В. — генеральный директор ОАО «Намкоммунтеплоэнерго»;
— Слепцов Л.А. — главный врач ГБУ РС(Я) «НЦРБ»;

— Касьянов В.Г. — редактор-директор газеты «Энсиэли»;
— Кривошапкин И.А. — директор филиала НВК Саха «Нам»;

— Ядреев В.В. — директор МБУ «ЭСО Нам»;
— Потапова Т.В. — ответственный секретарь комиссии.

2. Комиссии разработать план по проведению вышеуказанного мероприятия.
3. Опубликовать настоящее распоряжение на официальном сайте администрации МО «Намский улус».

4. Контроль исполнения данного распоряжения оставляю за собой.

Глава улуса А. Атласов

Сегодня только ленивого не интересуется куда лучше вложить деньги. 5 дней в неделю многие работают, получая среднюю зарплату, которой хватает чтобы жить, но ничего не остается для реализации других желаний, к примеру, на путешествия, оплату образования детей, крупные покупки, расширение бизнеса, ремонт и тд. И похорошему для того, чтобы хорошо зарабатывать, нужно заниматься бизнесом, но по большому счету этот способ имеет свои издержки с высоким содержанием нервов и рисков.

Хранить дома под матрасом накопленные деньги – тоже неплохой вариант, но имеет свои недостатки: 1. Не все умеют копить 2. От того, что деньги лежат, они больше не становятся.

ООО Микрофинансовая организация «АартыкЭкспрессКредит»

Предлагает ВЫГОДНО приумножить Ваши сбережения

Доходность - до 30 % годовых

Пенсионерам по возрасту, постоянным клиентам компании +2 %

Срок размещения – от 12 до 36 месяцев

Для физических лиц: принимаем суммы от 1 500 000 рублей*

Для юридических лиц (ИП, ООО) – от 10 000 рублей.

Снятие процентов: ежемесячно, поквартально, в конце года, срока

Дополнительно есть возможность пополнения договоров

Ждем Вас по адресу: с.Намцы ул.И.Винокурова,2 (зд.Универмаг)

Телефон в улусе: **43086**

Единый информационный центр в Якутске:

8-800-100-3699 (звонок с любых телефонов бесплатный)

ВЫ ОТДЫХАЕТЕ – МЫ РАБОТАЕМ!

*на основании Федерального закона от 02.07.2010 N 151-ФЗ «О микрофинансовой деятельности и микрофинансовых организациях»

ИНН 1435252943 ОГРН 1121435004800

РАСПОРЯЖЕНИЕ
14 января 2016 г. с. Намцы № 2.1-4-18

Об утверждении изменений расписаний внутрипоселкового маршрута по селу Намцы

Руководствуясь п.п. 7 п. 1 ст. 14 Федерального закона Российской Федерации от 06.10.2003 г. № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Уставом муниципального образования «Ленский наслег», протокола рассмотрения расписания внутрипоселкового маршрута от 13.01.2015 года, в целях обеспечения уровня транспортного обслуживания населения села Намцы,

РАСПОРЯЖАЮСЬ:

1. Утвердить изменения расписания автобуса внутрипоселкового маршрута № 2 по селу Намцы на 2016 год (Приложение № 1, 2);

2. Директору МАУ «АРТ «МО «Ленский наслег» (Яковлеву В.Е.) руководствовать данным распоряжением при осуществлении внутрипоселкового маршрута;

3. Опубликовать данное распоряжение в средствах массовой информации;

4. Контроль за данным распоряжением возлагаю на заместителя главы Федорова П.Л.

Глава А.Г. Новгородов

Приложение № 2 к распоряжению главы МО «Ленский наслег» № 2.1-4-18 от 14 января 2016 г.

Расписание движения 2 автобуса по селу Намцы на 2015 год

№	Остановка	2015 год	
		Утро	Вечер
1	АЗС		16.30 18.02
2	ЖКХ		16.33 18.05
3	Сельхозхимия		16.36 18.08
4	Базовая		16.39 18.11
5	С. Платонова	8.21	16.42 18.14
6	Куонда Кириэс	8.24	16.45 18.17
7	Мира	8.27	16.48 18.20
8	Манчаары	8.30	16.51 18.23
9	Ипподром	8.33	16.54 18.26
10	Ипподром трибуна	8.36	16.57 18.29
11	Начальная школа	8.41	17.00 18.32
12	Почта	8.44	17.03 18.35
13	Валерия	8.47	17.06 18.38
14	Туөлбэ	8.49	17.09 18.41
15	Строительная	8.52	17.12 18.44
16	РЭС	стоянка	конечная 18.47
17	Строительная	8.03	17.18 18.50
18	Туөлбэ	8.06	17.21 18.53
19	Валерия	8.09	17.24 18.56
20	Почта	8.12	17.27 18.59
21	Начальная школа	8.15	16.00 17.30 19.02
22	Ипподром трибуна		16.03 17.33 19.05
23	Ипподром 1		16.06 17.37 19.08
24	Манчаары		16.09 17.40 19.11
25	Мира		16.12 17.43 19.14
26	Куонда Кириэс		16.15 17.46 19.17
27	С. Платонова		16.18 17.50 19.20
28	Базовая		16.21 17.53 19.23
29	Сельхозхимия		16.24 17.56 19.26
30	ЖКХ		16.27 17.59 19.29
31	АЗС	стоянка	18.02 19.32

Администрация МО «Ленский наслег» объявляет о приеме документов для участия в конкурсе на замещение вакантной должности муниципальной службы:

— главный специалист по социальным вопросам.

Требуемые документы принимаются конкурсной комиссией с 11.01.2016 г. по 31.01.2016 г. по адресу: с. Намцы, ул. С. Платонова, 28.

Квалификационные требования к кандидатам на замещение вакантной должности: наличие высшего профессионального образования; опыт работы в социальной сфере; знания, необходимые для исполнения должностных обязанностей.

Конкурс на замещение вакантной должности назначен на 01 февраля 2016 года 16 ч. 30 м. в администрации МО «Ленский наслег» по адресу: Намский улус, с. Намцы, ул. С. Платонова, 28. Подробную информацию о конкурсе можно получить по тел. (8-41162) 41-352 или на официальном сайте www.sakha.gov.ru.

**ООО Микрофинансовая организация
«АартыкЭкспрессКредит»®**

Предлагает всем жителям Намского улуса

Займы «до зарплаты» для физических лиц от 2000 до 30 000 рублей.

Процентная ставка в день – 2,4 %

Срок предоставления займа – 14 дней

(к примеру: Вы взяли займ на сумму 10 000 рублей. Процент составит 240 рублей в день. За 14 дней – 3360 руб. К возврату сумма – 13360 рублей)

Можно погасить раньше срока, при этом Вы платите проценты только за фактические дни пользования займом, что очень выгодно.

Для постоянных добросовестных клиентов, бравших займ от 5 раз и более действуют скидки (2-1 % в день)

Для жителей удаленных населенных пунктов и районного центра в том числе:

Принимаем заявки по телефону. Решение по займу действительно в течение трех дней.

Обязательные документы:

паспорт гражданина РФ с пропиской на территории РС (Я) в любом улусе.

Ждем Вас по адресу: с. Намцы ул. И. Винокурова, 2 (зд. Универмаг)

Телефон в улусе: 43086

Единый контактный центр в Якутске: 8-800-100-3699 (звонок с любых телефонов бесплатный)

ИНН 1435252943 ОГРН 1121435004800

**ГАУ АРКТИКА
СР Ырыа айааччыларын Союһа
«Кэбээйи улууһа» муниципальнай тэриллии дьаһалтата
МБТ «Культура уонна туризм» управлениета
«II Лүүчүн нэһилиэгэ» муниципальнай тэриллии
«Санааларым — мин кынаттаах ырыаларым»**

СР культураны үтүөлээх үлэһитэ, мелодист Степан Васильев ырыаларын толорууга республикатааҕы аһаҕас күөн-күрэс торума

Ытыгылар сирэ: Кэбээйи улуунун Мустаах бөһүөлөгэ. Культура дьиэтэ.

Буолар күнэ-дьыла: Кулун тутар 26 күнэ, 2016 с.
Күөн күрэс ытыгылар сыала-соруга:
Саха мелодистарын ырыаларын үйэтитии. Баянҕа бэйэ добуһуоллаан ылыыр толорооччулары киэн эйгэҕэ тарҕаты.

Күөн күрэс ирдэбилэ:
- Бирдидиллэн уонна бөлөбүнэн кыттааччылар С.Васильев ырыаларын эрэ толороллоро ирдэнэр.
- Күөн-күрэс иһинэн баяннан бэйэ добуһуоллаан ылыыр кыттааччыларга анал бириис олохтонор. (Бэйэ добуһуолунан ылыыр баянистар атын да автордар ырыаларынан толороллоро көҕүлэнэр).
- Кыттааччылар саастарынан хааччахтамматтар.
- Кыттааччы кэлэр-барар ороскуотун, хонук сиригэр бэйэтэ уйунар.
- Регистрация: 09.00, күөн-күрэс: 11.00.
- Гала-концерт: 20.00

Сыаналааһын:
Ырыа ис хоһоонун арыыһы;
Ырыаны толоруу маастарыстыбата;
Сценическэй культура, көстүүм.
Кыайыылаахтары бэлиттээһин:
Гран-при, лауреаттар, дипломаннар, анал ааттар олохтонолор.
Дьүүлүүр сүбэ быһаарыыта уларыйбат.
Кыттыы үсүнүһа: Бирдидиллэн толорооччу – 500 солк., Ансаамбыл – 1000 солк.

Билсэр телефон:
клуб: тел./факс 8(411-63)-24-148,
директор: **Филиппов Марк Семенович 8-967-912-36-12**
Васильев С.И. 8-924-165-95-04

ЫҤЫРЭХ ТЫҤҤАР

Киэн тутта ааттыыр биригэ үлэлиир коллегаларыт **ТАТЬЯНА НИКОЛАЕВНА, НИНА СЕМЕНОВНА!**

50 сааскытын томточчу туолан, олоххут орто омурҕаныгар үктэммикитинэн, өрөгөйдөөх үбүлүөйгүтүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Кэлэр кэнчээри ыччат саргыта салалларын тутугар өр кэмгэ дьаныардаахтык, үтүө суобастаахтык үлэлээн-хамсаан, бастын холобуру көрдөрөн, өрүү инники күөҥгэ сылдьабыт. Ыллыктаах санаабытын, ылыннарыйлаах тылгытын, талан ылбыт идэҕитигэр толору бэринилээххитин биһиги үрдүктүк сыаналыбыт, диригинник ытыктыбыт. Үлүскэннээх үлэҕитинэн-хамнаскытынан, киэн билигитинэн-көрүүгүтүнэн биһиэхэ холоонноох холобуру буолабыт. Ытык-мааны дьоммут өссө даҕаны хас да көлүөнэ кырачаан оҕолору иитэн-үөрэтэн таһааргытыгар, түбүктээх үлэҕит аартыга куруутун аһаҕас уонна үтүө түмүктэрдээх буоллун. Эдэрдии эрчимнитин ыһыктыбакка чэгиэн-чэбдик сылдьын, үөрүү-көтүү үктэллэнэн, дьол-соргу тосхоллонон, толкуйдаабыккытын тобула, санаабыккытын саргылы сылдьын дьин алгыс бастынын аныбыт, эбэрдэ эриэккэһин этэбит!

Эбэрдэни кытары биригэ үлэлиир коллегаларгыт, «Кэнчээри» МБДОУ оҕо саадын коллектива

Нам улуунун З.И. Попова аатынан эллиги утары диспансер коллектива, ветераннара, диспансера уһундук, үтүө суобастаахтык үлэлэбит үлэ ветеранын, **СЛЕПЦОВА ЕКАТЕРИНА ЕГОРОВНА**, 60 сааһын туолбутунан итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Үлэҕэ кыһамныгынан, ыарыһахтарга, биригэ үлэлиир дьүөгөлэргэр үтүө сыһыангынан, көмөҕүнэн ыарыһахтар уонна коллективын убаастабылын, махталын ылбытын. Кырдыаҕас ветераннарбытыгар билигин даҕаны быстыбат көмөлтөбүн, өйөбүлүн сыаналыбыт, махтанабыт. Дьүөгөбитигэр чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, инникитин даҕаны бу курдук үлэлиир-хамсыы, үөрэ-көтө сылдьаргар, оҕолорун, сиэннэрин тапталларыгар, сылаас сыһыаннарыгар угуттанан дьоллоохтук, уһундук олороргор баҕарабыт!

Күндү сиземмитин, оҕобутун, бырааппытын, Хамаҕатта орто оскуолатың 9-с кылааһын үөрэнээччитин **ЧЕРНОГРАДСКАЯ ГЕНАНА** Хабаровскай куоракка ытыллыбыт бокса турнирыгар бастакы миэстэни ылан кэлбиккинэн ис дууһабытыттан истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт үөрэххэр, спорка өссө да үрдүк ситиһиилэри, дьоллоох, кэскиллээх олоҕу. Үүнэн-сайдан, үгүс ситиһиилэрдэнэн төрөөбүт улуускун, таптыыр Намын сиригэр үтүө аатын үрдэтэ тур! Эйигин дьарыктыыр тренердэргэр: Гаврил Егорович Терентьевкэ уонна Василий Ва-

лэрьевич Кутуковка махталбытын биллэрэбит. Сыралаах үлэҕит үгүс ситиһиилэрдээх буоллун!

Никольскайтан ийэг Антонина Гаврильевна, эбэг Любовь Гаврильевна, Хамаҕаттагтан эдьийинг Матрена уонна Роман Полищиковтар

Нам бастакы нүөмэрдээх орто политехническэй оскуолатын коллектива, профкома **ЧИРИКОВА АЛЕКСАНДРА ПЕТРОВНА**НЫ, 70 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт Эйиэхэ ыалдьар-кырдыар диэни билбэккэ, дьанҕа-дьаһахха бэриммэккэ, чугас дьонун сылаас тапталларыгар уйдаран өссө да өр кэмгэ бар дьонун үөрдэ-көтүтэ этэннэ ньибааччы олоҕу дьин алгыспыт үтүөтүн аныбыт.

«И.С. Гаврильев аатынан НСОПШ» МОУ администрацията, профкома

Тапталлаах кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, эйэ-бэс эбэбитин **СИВЦЕВА ЛАРИСА ПЕТРОВНА**НЫ олоҕун орто омурҕанынан итиитик-истинник ис сүрэхпиттэн эбэрдэлиибит!

Ийэбит барахсан бука барыбытын үөрэхтээх, үлэһит, доруобай дьон гына ииппиккэр сүгүрүйэн туран бука бары махтанабыт. Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, үлэҕэр үрдүк ситиһиилэри, биһиги тапталбытыгар уйдаран элбэх үтүмүн үөрүүнү, кырдыбы кытыспатын, ыарыы ыалласпатын, бар дьонун махталын ылангыһын үлэлиир-хамсыы, айа-тута сылдьаргар.

Эбэрдэни кытта кэргэнин, оҕолорун, кийиһитэрин, күтүөтүн, сиэннэрин

Күндү аҕабытын, эһэбитин, убайбытын **НИКОЛАЙ ГАВРИЛЬЕВИЧ**Ы, 60 сааскын туолбут үбүлүөйгүнэн эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт эйиэхэ тиит маһыны чиргэл доруобуйаны, олоххо дьулуургутун, тэтимгин ыһыктыбакка уһундук олороргор, этэннэ буол дьин алгыс тылбытын аныбыт. Өрүү чэгиэн-чэбдик буол, куруутун үөрэ-көтө сырыт. Оҕолорун, сиэннэрин, чугас дьоннорун тапталларыгар бигэнэн күннүү күндэлэс, эдэрдии эрчимнээх олохтон!

Кэргэнин, оҕолорун, сиэннэрин, Корякиннар, Петровтар, Алексеевтар дьинэ кэргэттэрэ

Убаастабыллаах коллегиабытын **ПРОТОПОПОВА ФАИНА ИСАЕВНА**НЫ 60 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүнэн, үөрүүлээх үбүлүөйгүнэн итиитик-истинник «Илгэ» потребительскай общество үлэһиттэрин аатыттан эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, үлэҕэр, олоххор ситиһиилэри, баҕа санаа бастынын, ыра санаа ымыылааһын, үтүө санаа үтүмэнин, амарах санаа алгыстааһын, хас үүнэр күнтэн үөрэн, дьоллоохтук уһундук истин мичээргин бэлэхти, күлэ-үөрэ, чэгиэн-чэбдик олороргор баҕарабыт!

Торопитесь РАСПРОДАЖА шуб и шапок!
только один день **19 января!!!**
с . Намцы

МУ «Центр Досуга им. А. Ф.Шестакова» (ул. И. Винокурова, д. 8)

«Магия Меха»
г. Киров,
предлагает большой выбор **ГОЛОВНЫХ УБОРОВ И ШУБ**

- норка
- мутон
- дублёнки
- жилетки

■ Скидка на шубы из **НОРКИ 30 000р.**
На остальное до 20 %
Ждём ВАС с 10.00 до 19.00

Условия акций и подарков спрашивайте у продавцов - консультантов!!!

ПРЕДОСТАВЛЯЕТСЯ КРЕДИТ

РЕКЛАМА

Сертификат №ТС №РУ С-РУ.АЯ21.В.01345
РУ №0127461, ОГРН 304434534300998
Кредит предоставляют:
ОАО «ОТП Банк», лицензия № 2766, договор № 19309., ОАО «Альфа-Банк» генеральная лицензия Банка России №1326, договор №АП43010140

ООО Микрофинансовая организация «АартыкЭкспрессКредит»®

Предлагает предпринимателям Намского улуса Займы «Для бизнеса» для юридических лиц (ИП, ООО) от 30 000 до 500 000 рублей.

Процентная ставка в день – 3 %

Срок предоставления займа – от 5 дней до 3 месяцев

Для постоянных добросовестных клиентов, бравших займ от 3 раз и более действуют скидки (1-2,5 % в день)

Обязательные документы:

- Паспорт гражданина РФ
- Свидетельство о государственной регистрации в качестве индивидуального предпринимателя
- Свидетельство о постановке на учет в налоговом органе
- Выписка из ЕГРИП (дата выдачи не более 15 дней)

Ждем Вас по адресу: с.Намцы ул.И.Винокурова,2 (зд.Универмаг)

Телефон в улусе: 43086

Единый контактный центр в Якутске: 8-800-100-3699 (звонок с любых телефонов бесплатный)

РЕШЕНИЯ ПРИНИМАЮТСЯ В ТЕЧЕНИЕ 1 ДНЯ! ДЕНЬГИ ДЛЯ БИЗНЕСА – ДЕНЬГИ ДЛЯ ТЕБЯ

ИНН 1435252943 ОГРН 1121435004800

Выписка из Решения Наследного Совета МО «Хатын-Арынский наслег» Намского улуса РС(Я) от 26.12.2015 г. № XLI-1 «О бюджете муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия) на 2016 год»:

Статья 1. Основные характеристики бюджета муниципального образования «Хатын-Арынский наслег»

1. Утвердить основные характеристики местного бюджета на 2016 год:

1) прогнозируемый общий объем доходов местного бюджета в сумме 48 216,70 тыс. рублей, из них налоговые и неналоговые доходы в сумме 3 241,10 тыс. рублей, безвозмездные поступления в сумме 44 975,60 тыс. рублей, в том числе межбюджетные трансферты из государственного бюджета Республики Саха (Якутия) в сумме 44 975,60 тыс. рублей;

2) общий объем расходов местного бюджета в сумме 48 216,70 тыс. рублей;

3) дефицит местного бюджета в сумме 0,00 рублей.

Полный текст и приложения Решения Наследного Совета МО «Хатын-Арынский наслег» Намского улуса РС(Я) от 26.12.2015 г. № XLI-1 «О бюджете муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия) на 2016 год» опубликован на официальном сайте МО «Хатын-Арынский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия) на 2016 год» опубликован на официальном сайте МО «Хатын-Арынский наслег» http://sakha.gov.ru.

ИНФОРМАЦИЯ

За 2015 год исполнение бюджета МО «Фрунзенский наслег» составило: — по доходам — 13 789 947,03 руб., что составляет 100,0% от плана по доходам на 2015 г.; — по расходам — 13 800 366,22 руб.; — профицит бюджета состав-

вил — 2 186 727,41 руб. Численность муниципальных служащих на 01 января 2016 г. составляет 3 человека, расходы на их денежное содержание — 2 773 602,93 руб.

Численность работников муниципальных учреждений на 01 января 2016 г. составляет 3 человека, расходы на их денежное содержание — 1 394 464,36 руб.

® ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУХУН ОЛОХТООХТОРО, БЫЛДЫТТАРА!

«TORUT UU» тэрилтэ кыһынчы үлэ режимигэр киирбитин биллэрэр:

Үлэ күннэригэр сарсыарда 9.00-тан 18.30 ч. дылы үлэлибит. Дьэбэҕэ илдьэн бириэри диспетчерэ сарсыарда 9.00 киэһэ 18.30 ч. дылы сакааһы ылар.

Өрөбүл күммүт хас нэдиэлэ баскыһаньыта уонна тохсунньу 1 күнэ.

Атыга бааллар: помпалар, кулердар, ону таһынан скандинавской хаамыы тайахтара.

Кирдээх, саһарбыт уонна хайдыылаах баллоннары төттөрү ылбаппыт.

Намга: Чернышевская ул. 6-та, «Олонхо» аты киинэ **Аппааныга:** Лена ул. 16-та, өрөбүлэ суох.

Аадырыска тиэрдии телефоннара: **8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70** Төрүт уу — Чэгиэн турук — Үйэлээх олох

® Бухгалтерские услуги. Заполнение и сдача в налоговую инспекцию всех видов налоговых отчетов и пенсионных отчетов. Успевайте все сдать в сроки. Годовая отчетность началась ИП Парников В.В.

Адрес: с. Намцы, БЦ «Асоль», 2-й этаж. **Тел. 89644218634**

® Начинается набор на курсы по подготовке водителей ТС категорий «В», «Е», «С», «Д»

в Намской технической школе ДОСААФ.

Обращаться по адресу: с. Намцы, ул. И. Винокурова, 15, контактный телефон 41-224

Считать недействительным утерянное военное удостоверение на имя Дьячковского Михаила Степановича

® В магазине «Диана» (Универмаг) поступление унтов прва «Сахабулт», а также обуви от российских производителей.

® Грузовые перевозки. **Тел. 89644232507**

® Продаем участок Көччү2 — 300 т.р., реальному покупателю — хороший торг. **Тел. 89248605079, 89143012135**

® Продаю холодильник-витрина, чайник для кофе, промышленная фритюрница (+стол). Фото по ватсап. **Тел. 89142263039**

® Продаю частный дом (собственность, 15 соток, водопровод, септик). **Тел. 89243661967**

® Продается зем. участок 12 соток в с. Намцы в р-не Ипподром (имеется свет, газ рядом) — 500 тыс. руб. **Тел. 89841089983**

® Грузовые перевозки по селу, по городу. **Тел. 89243661967, 89841160270, 89644258617**

® Продаю усадьбу 15 соток по ул. Жиркова, 17. Цена - 500 тыс. руб.. **Тел. 89644239716**

Куплю усадьбу ближе к центру. **Тел. 89644239716**

ИДЬУО ИИТИННЭРЭР

БЫҺАХТАҺАЛЛАР, НОРКА СОНУ СОЙБОТОЛЛОР

Тохсунньу 1 - 11 күннэригэр 14 киһи араас эчэйиини ылла. Ол иһигэр 7 киһи кырбаныыттан, 3 киһи быһаҕынан анньыллан. 3 суолга саахалланы буолла, о.и. 1 «УАЗ-фермер» массыына ыал гарааһыгар кэтиллэн, 1 «Тойота Прадо» эмиэ Нам с. Кыайыы 60 сыла уул. баар дьэ олбуорун сингэрэн баран күрэбиттэр. ГАИ бэрэбиэргэ ыта сьлдьар, 1 омук массыыната 08.01.2016 с. күнүгэр түүн 01 ч. 33 мүн. Модут суолугар сатыы иһэр киһини түгнэри көппүт. Оһолломмут гр. К. 02 ч. 33 мүн. быстыбыт.

Тохсунньу 7 күнүгэр Хамаҕаттаҕа «Түһүлгэ» культура киинигэр биллибэт киһи 22 чаастан түүн 03 ч. икки ардыгар гр. П. 60000 солк. сыаналаах норка сонун (шубатын) уоран барбыт. Полиция үлэһиттэрэ көрдүү сьлдьаллар. 01.01.2016 с. 08 ч. 45 мүн. Хатырыкка гр. С. туох да бааһа, эчэйитэ суох, өлбүтүн туһунан уонна Кыһыл Сыыр бөһүөлөгүтүргэ 7 бизрэтэлээх сиргэ 04.01.2016 с. Мэнэ-Хаҕалас улуһун Россолудатын олохтооҕо гр. М. тонон өлбүтүн булбуттар. Быһылааннары аймахтарыгар биллэрбиттэр.

04.01.2016 с. 17 ч. 50 мүн. Көбөкөнгө оһорор гр. С. ханас атаҕар ытыллыыттан бааһыран улуус балыһынаҕар киирбит. Тохсунньу 3 к. «Меркурий» маҕаһын продаваһа гр. С. дьэтиттэн итирик туруктаах тахсан баран төннүбэтэтин туһунан көргөнэ тыллаабит. Нам с. 03.01.2016 с. уонна 04.01.2016 с. күннэригэр итирэн баран уулуссага айдаара сьлдьар гр. тутуллубуттар. Сорохтор полиция үлэһиттэригэр өрөлөспүттэр. 12 административнай боротокул тоһоруллубут, о.и. полиция үлэһиттэригэр утарылаһыга — 2, кэтээн көрүүгэ сьлдьыы бэрээдэгин кэһиигэ — 1, общественной сиргэ итирик туруктаах сьлдьыыга — 9. ГАИ 518 транспортнай средствоны бэрэбиэргэлээбит. 78 боротокул тоһоруллубут. 2 итирик суоптар тутуллубут. 5 массыына туруоруллубут. 22 суоптар оһону тизийи, 14 суоптар сэрэхтээх буолуу курун бааныы быраабылаларын тутуспатахтар.

МАХТАЛ

Биһиги тапталлаах бырааппыт Михайлов Альберт Сидорович тохсунньу 6 күнүгэр эмискэ күн сириттэн күрэммит. Бу ыарахан кэммитигэр күүс-көмө, өйбүл буолбут «Сэргэ» бааһынай хаһаайыстыбаҕа Герасимов В.А. уонна киһи үлэһиттэригэр, чугас ыалларыгар Михаил, Елена Жирковтарга, «Арыы-Тиит» икки түөлбэ дьонугар махталбытын тиэрдэбит.

Эдьийэ Светлана уонна убайдара

Ытыктыр коллеҕабыт, наставникпыт, Саха АССР үтүөлээх учуутала, Тыыл уонна үлэ ветерана, Саха республикатын үөрэхтээһин систематын Бочуоттаах ветерана ХАРЛАМПЬЕВ Иван Гаврильевич уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан уолугар, сиэнэригэр, бары аймахтарыгар, чугас дьонугар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Д.Ф.Алексеев аатынан 1 Хомуустаах орто оскулатын коллектива, ветераннара	Өр сьларга биригэ эйэ-дэмнээхтик үлэһэбит, доһордоспут үтүө-мааны майгылаах дьүөгэбит АТЛАСОВА Анна Семеновна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан тиэх суолугар атаарыт кутурбаммытын балтыгар Александра Семеновна, бары оһолоругар, сиэнэригэр, чугас аймахтарыгар тиэрдэбит. Ийэбит, эбэбит үөрэпит муударастарын олохтук суолдугута оностугу. Шестакова Д.Р., Новгородова М.И., Ермолаева А.В., Винокурова М.С., Попова А.И., Сергеева В.М., Рязанский Д., Сергеев Е.Г., Избекова Л.И., Неустроева Е.И.
Күндү тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эһэбит, Хатырык олохтооҕо, Россия үлэтин ветерана СВЦЕВ Александр Николаевич уһун, ыарахан ыарыыттан бу дьыл тохсунньу 1 күнүгэр олохтон барытын бары билэр дьонугар диригин курутуйан туран биллэрэбит. Кэргэнэ Ульяна, оһолоро Дмитрий, Александр, Матрена, сиэнэрэ, кийиттэрэ Наталия, Марфа, күтүтэ Владислав	Выражаем глубокое соболезнование своим коллегам Тереховой Марии Павловны, Атласовой Лене Ивановне и их семьям по поводу безвременной кончины после тяжелой болезни их горячо любимой матери, бабушки АТЛАСОВОЙ Анны Семеновны. Скорбим вместе с вами. Коллектив гинекологического отделения
Убаастыыр, ытыктыр абаҕабыт, Көбөкөн нэһилиэгин олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана, элбэх оһолоох дьэиэ кэргэн аҕата, эйбээс эһэтэ ГРИГОРЬЕВ Николай Николаевич ыарахан ыарыыттан олохтон барытынан оһолоругар, сиэнэригэр, бары аймахтарыгыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Арбынтан Намтан Григорьевтар, Колесовтар, Дьокуускай куораттан Степановтар, Черноградскийдар, Серкиннар, Уус Алдантан Петуховтар	Улуустаагы киһи балыһа администрацията, профсоюзнай комитетта, пнектолого-акшерскай сулууһа коллектива медресистара Мария Павловна Терехова, гинекологическай отделение сэбидиссэйэ Лена Ивановна уонна улуспут баһыгыгар Александр Павлович Атласовтарга уонна киһилэр дьэиэ кэргэттэригэр тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, улуус Ытык киһитэ, үлэ ветерана АТЛАСОВА Анна Семеновна уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон барытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Кырдыаһас күтүөппүт, Көбөкөн нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ, тыыл, колхоз, совхоз үлэтин ветерана, совхоз чемпион бостууга, пятилетка ударника ГРИГОРЬЕВ Николай Николаевич уһун, ыарахан ыарыыттан бу орто дойдуттан 82 сааһыгар олохтон барытынан кини 9 оһолугар, 29 сиэнэригэр, 29 хос сиэнэригэр дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Арбынтан Потаповтар, Пяткиннар, Көбөкөнтөн Бочкаревтар, Хатырыктан Потаповтар, Намтан Сидоровтар, Наталья Потапова, куораттан Ядрихинскийдар, Башевтар, Аллараа Бэстээхтэн Потаповтар	Убаастыыр убайыгыгар Куличкин Илья Ильичкэ, саҕаспыгыгар Светлана Егоровна, оһолоругар, сиэнэригэр, кийиттэригэр тапталлаах уоллара, аҕалара, эһэлэрэ КУЛИЧКИН Степан Ильич соһумардык күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аймахтаргыт Яна, Лена, Рая, Кирик, Варя уонна дьэиэ кэргэттэрэ
«Илгэ» потребительскай общество үлэһиттэрин коллектива уонна улус потребкооперациятын ветеранарын сэбидэ Нам райпоугар өр сьларга биригэ үлэһэбит коллегаларыгыгар Григорьева Светлана Николаевна, Григорьева Надежда Николаевна уонна киһилэр дьэиэ кэргэттэригэр, аймахтарыгар аҕалара, эһэлэрэ ГРИГОРЬЕВ Николай Николаевич ыалдыан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.	Убаастыыр күтүөппүгүгэр Илья Ильичкэ, чугас ыалыгыгар Елена Ильичина, Николай Григорьевич Сокольниковтарга таптыыр убайдара, бырааттара КУЛИЧКИН Степан Ильич соһуччү күн сириттэн барытынан оһолоругар, кэргэнигэр, төрөппүтэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэҥгэ үлэһэбит. Модуттан Бары Осиповтар аймахтар
Тапталлаах эдьийибит АТЛАСОВА Анна Семеновна ыарахан ыарыыттан күн сириттэн туораабытынан бары оһолоругар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Эдьийибит сьрдьык, ыраас санаатын, биһизэх үтүө сыһыаным өйдүү-саныы сьлдьахпыт, умнуохтук суоба дьэиэ эрэнэбит, эрэнэрэбит. Балта А.С. Спиридонова, оһолоро Спиридоновтар, Ефимовтар	Биригэ үөрэммит табырыспыгыгар Егор Ильич Куличкинга таптыыр быраата, Модут олохтооҕо КУЛИЧКИН Степан Ильич хомолтолоохтук күн сириттэн туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Модукка биригэ үөрэммит табырыстарга, 1981 с. ытукс
Күндү биригэ үөрэммит доһорбутугар Атласова Ульяна Павловна, кыһыгыгар Айыына Куоҕа, биригэ төрөбүттэригэр, аймахтарыгар тапталлаах ийэлэрэ, күндү эбэлэрэ АТЛАСОВА Анна Семеновна ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. 1 Хомуустаах орто оскулатын 1984 с. ытукстара	Убаастыыр, биригэ үлэлиир коллеҕабыгыгар Куличкина Ольга Петровна, оһолоругар, сиэнэригэр, аймах-билэ дьонугар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, убайдара, бырааттара, Модут нэһилиэгин олохтооҕо, МПЧ суоплара КУЛИЧКИН Степан Ильич соһуччү күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэҥгэ үлэһэбит. «Канчээри» МБДОУ оһо саадын коллектива
	Убаастабыллаах Ольга Петровна, Елена Ильичина уонна киһилэр дьэиэ кэргэттэригэр таптыыр кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, убайдара, бырааттара, МПЧ-6 суоплара КУЛИЧКИН Степан Ильич олус соһумардык олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэҥгэ үлэһэбит. «Канчээри» оһо саадын бэлэмниин бөлөх иитээчилэрэ, төрөппүттэрэ

Кылаабынай редактор В.Г. Касьянов

ОТДЕЛЛАР: редакторы солбуяаччы — 41496, хаһыаты тангыс — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральная сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ШИ №ТУ14-0216.** Сурукка ааккытын-суолугун, үлэһитин, дьэиэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киирбит суруктар төнөрүллүбөттөр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биир буолбат.** **«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам улуһа, Нам сэл., Заложной ул. 4. E-mail: Namtsy41141@mail.ru**

«Энсиэли» хаһыат РИС талылына, таһылына уонна бэчээттээр сыаҕар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная ул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 2,5 бэчээт. лист **Көңүл сыананан атыыланар Индекс — P0005.** Тираһа — 1468 Бэчээкэ илии баттаньытын графига — 12:00 ч. 15.01.2016 с. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 15.01.2016 с.